

Szerkesztőség kiadói hivatal
és nyomda: Bul. Reg. Ferdinand (József főherceg-ut) 4.
Telefon: 151. Sörgyöncim: Közlöny. Arad. :: Az Aradi Nyomda Vállalat tulajdona. Kiadása és rotációs nyomása. Megjelenik havonta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak: Évente 1080, félv. 540, negyed-évre 270, havonta 90 Lel. Külföldre havonta 50 Lejel több :: Egyes szám 5 Lel. Vasárnap 6 Lel :: (Bucurestiben 50 bani felár.) Hirdetések tarifa szerint ::

XLVI. évfolyam, 231. szám

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF

Szombat, 1931. október 10

Ujlenyomatot kérünk!

Ime, a nagy egységesítési munkának újabb tulhajtása. Az aradi rendőrprefekturára érkezett legújabb miniszteri rendelet szerint minden boldog és boldogtalan aradi lakosnak, aki ezentúl kihágást találna elkövetni, könyörtelenül fel kell venni az illetékes nyilvántartási nacionáléját. És hogy az ilyen módon rendőri nyilvántartás alá került aradi lakos személyazonosságához a kétségek még a leghalványabb árnya se férhessen, a miniszter ur olyképpen intézkedik, hogy le kell venni irgalmatlanul a jobb sorsra érdemes polgárnak az ujlenyomatát.

Kedves és módfelett megtisztelő ez a fokozott gondosság, amellyel a kormányzati szellem legeslegelőször Arad lakosságát tüntette ki Erdély és a Bánát területein. Át tudjuk érezni a kísérleti nyulak valószínű meghatótságot, amidőn úgy érzik, hogy egy felsőbb gondolat és cél megvalósulása érdekében ünnepelesen besoroztatnak a tifusz, a lepra-betegségek és egyéb válogatott nyavalyák viselői közé. Az egységesítés nagy munkájának során sor került arra, hogy végre a regáti avult rendőri rendszerek vizeslepedőjét is ránkterítsék és — rendőri szempontból — egy nívóra helyezzenek valamennyiünket a kasz-szafurók, a betörők, a szélhámosok, gyilkosok és egyéb válogatott legények népes társadalmi osztályaival. A daktiloszkópia okos és ügyes tudománya így válik egy egész város lakosságának megbélyegző eszközévé, amelyben a virilista éppugy ki van téve annak, hogy egyszer csak neki is bemártják a jobb- és balkeze ujjait a rendőri tintáspárnába, mint az akasztófakötélre váró apagyilkosot.

Mindnyájunkat érhet baltet, — mondja a mentők jelöltje. És többé-kevésbé így vagyunk valamennyien a rendőri kihágásokkal is. A rendeletek, a törvénygyártások mai korszakában tudós legyen az az ember a talpán, aki valamennyit ismeri. Amikor ezer gondtól fő az adófizetésre törekvő, de fizetni már képtelen városi polgár feje, könnyen megeshetik vele, hogy hol itt, hol amott, valahol csak összeütkezésbe kerül a közrenddel, amely ma már részben a magánlakásokba is beleszól, tiltván ezt, vagy amaszt. Senki sincs biztosítva az ellen, hogy a rendőr nyakon ne csipje, ha délelőtt tizenegy óra után a cigarettája hamuját az uccára találja kiverni, ha — tekintettel a pompás üzletmenetre — történetesen az ablakban könyököl. A megyei prefektussal éppugy megeshetik, mint a rendőrkvesztorral, vagy a város vezetőjével, hogy az autójuk lámpása hirtelen kialszik, a főúton a közlekedési szabályrendelet szigorú rendelkezéseinek és retorzióinak ellenére: a miniszter új rendelkezése megnyugtathatja őket, hogy nem a sofőr, hanem az ő ujlenyomatuk kerül bele a kihágási ügyosztály daktiloszkópiái albumába.

Nem, egyáltalán nem vagyunk elragadtatva a regáti bíráskodás kiterjesztésének ilyen gyakorlati szimptomáitól. Amint a rendőrség ügykezelésének ez az új daktiloszkópiái, meg nyilvántartási rendszere csak új kiadást és új munkát jelent, éppugy számunkra sem hoz mást, mint néhány újabb kellemetlenséget, amelynek azonban még megbélyegző utóíze is van. Utóvégre nem mindenki reflektál arra, hogy ha a szobalánya tilalmas időben találta kirázni a portörő rongyot az ablakán, azért — a közvetett felelősség elve alapján — az ő személyleírása és ujlenyomata kerüljön bele jobba a bizonyos albumba. Arad polgársága megtanulta tisztelni a törvényeket, de úgy ille-ne, hogy mindazok, akik a törvényeket csinálják, megkíméljenek mindnyájunkat olyan élvezettől, amelyek csak a notórius bűnözőket illetik meg.

Leszállítják a CFR-tarifát

Argetoianu kihallgatáson jelenik meg a királynál — Megkezdtek a tisztviselői kinevezések felülvizsgálását — Hírek egy pártközi kormány alakulásáról

Megtörtént a tűzifa szállítási illetékének csökkentése

Bucurestiből jelentik: Scrutator, az Ade-verul ismertnevű cikkírója ma feltűnést keltő cikket írt, amelyben azt fejtegeti, hogy bizonyos külföldi események egy pártközi kormány bekövetkezését teszik valószínűvé Románia élén. A cikkíró természetesen nemzeti-paraszt-párti többséget jósol az általa jelzett pártközi kormánynak.

A kormány legfelsőbb gazdasági bizottsága egyébként ma délután Argetoianu személyes elnöklete alatt ült össze. A legfelsőbb gazdasági bizottság azokkal a tervekkel foglalkozik, amelyek a CFR tarifájának generális leszállítását készítették elő. A bizottság hozzájárult a tervek elfogadásához és úgy intézkedett, hogy a részletes kidolgozását a tarifa-leszállításnak mielőbb egy speciális szakértőkből összeállított bizottság vegye kezébe.

A CFR igazgatótanácsa elrendelte a tűzifa szállítási illetékének 200 kilométer távolságon belül 20 százalékos, 2—300 kilométer között 10 százalékos és 300 kilométeren túl legalább husz vagon együttes szállítása esetén 10 százalékkal való csökkentését. A rendelet október 10-én, szombaton lép életbe.

Argetoianu pénzügyminiszter ma Sinaia-ba utazott, ahol kihallgatáson jelenik meg a királynál.

A földművelésügyi miniszteriumban a tisztviselői státumot felülvizsgáló bizottság megkezdte működését. A bizottság az 1924 óta történt kinevezéseket vizsgálja felül. A bizottság tagjai Todorescu tábornok, Isescu legfőbb számszéki tanácsos, a pénzügyminiszterium elnöke.

Ismét Miklas lett Ausztria elnöke

A kormány délben tisztelgett az új elnökkel — Teljes bizalommal van a kormány iránt

Bécsből jelentik: A nemzeti tanács ma délben megválasztotta Ausztria új elnökét, Miklas eddigi elnök személyében, aki 109 szavazatot kapott, Renner szocialista jelölt 93 szavazatával szemben. A Heimat-blokk tartózkodott a szavazástól. Miklas a formások

elintézése után letette az esküt. A kormány, délben tisztelgett Ausztria ajonnan megválasztott elnökénél, aki kijelentette, hogy teljes bizalommal viseltetik a kormány iránt és így a formális lemondás feleslegessé vált. Miklas megválasztását meglelégedéssel fogadták.

Arad elektrifikálásának terve Aradváros vezetősége előtt

A tervet először szakértőkkel vizsgálják felül — Az aradi villamosművek szakvéleménye dönt a terv felett — Mateescu István, az aradi villamosművek vezérigazgatója nyilatkozik

Napok óta titokzatos ajánlat fekszik Aradváros vezetőségének asztalán, amelyet egy új gazdasági érdekesség Arad és környékének elektrifikálása céljaira terjesztett be Radu Cornel dr. interimár-bizottsági elnök elé. Az új elektrifikálási tervek, amelyek az Elgiba, az Imbo, az Italo-Belge és a Petrozsény-lupényi bányatársulatok ajánlatainak sorsát juttatják eszünkbe, elődjeknek kitaposott nyomdokain haladnak, amennyiben teljes koncepcióikban az egész Bánát elektromos árammal való ellátását foglalják magukban, azzal a kis kitéréssel, amely Arad és környékének hasonló bekapcsolása jelentene a titokzatos vállalkozók számára.

Alkalmunk volt a beérkezett ajánlatról beszélgetést folytatnunk Radu dr. elnökkel, aki még nem foglalkozott a beérkezett ajánlat lényegének áttanulmányozásával. Kijelentette az Aradi Közlöny munkatársának, hogy a terv még korántsem érett meg a nyilvánosságra-jutásra és a város vezetőségének is az a szándéka, hogy előbb szakértőkkel tanulmányoztatja át, hogy azoknak javaslatai alapján vegyék érdemleges tárgyalás alá. Megemlítette azt is, hogy minden valószínűség szerint az aradi villamosművek igazgatóságának szakvéleményét fogják kikérni, mivel a terv, közelről

érinti a villamosművek érdekelttségét is.

Az Aradi Közlöny munkatársa az érdekes új tervvel kapcsolatban felkereste Mateescu Istvánt, az aradi villamosművek vezérigazgatóját, aki számunkra a következőket mondotta:

— Nem ismeretlen előttem már a terv, — mondotta a vezérigazgató —, amelyet a temesvári villanyüzem egyik vezetője hozott át Aradra ajánlat formájában. A magam részéről nincs semmi különösebb hozzáfűzni valóm, amennyiben az ajánlatot még nem vettem kézhez. Le kell szögezmem azonban, hogy Aradvárost szerződés kötelezi a villanyüzemmel szemben, amelynek egyoldalú megváltoztatása azt jelentené, hogy olyan feltételeket diktálhatnánk a város vezetőségének, amilyeneket mi akarunk. Érdeklődéssel nézek az új kombinációk kifejlődése elé, mert hiszen egyet ke-reken máris kijelenthetek: együttműködésről sem most, sem a jövőben szó sem lehet.

— Tudomásom szerint azonban — fejezte be markáns nyilatkozatait az aradi villamosművek vezérigazgatója — az új ajánlatra vonatkozó tervek mindkét részről még annyira embrionális állapotban vannak, hogy a velük való foglalkozás nem érett meg az aktualitásra.

Az aradi állomáson visszatartották a Csehország felé irányított buzával megrakott vagonokat

A CFR rendeletét váratlanul ma délután hirdették ki Aradon — Egy későn érkezett rendelkezés, amely nagy károkat okozott az aradi exportőröknek — Bajok vannak a gabonaprémiumok kifizetése körül is

A CFR nem veszi figyelembe a cseh beviteli engedélyeket sem

A romániai gabonaexportot egymásután érik a súlyosabbnál-súlyosabb csapások. Szinte mindennap olyan események következnek be, amelyek megnehezítik a román buza, a román gabona kivitelét és ezáltal nemcsak a mezőgazdákra, az exportőrökre, de ugyanakkor az ország közgazdasági életére is súlyos csapást mérnek.

A tegnapi nap fojyomán kínos meglepetés érte az aradi gabonaexportőröket.

A temesvári üzletvezetőségétől ugyanis délután négy órakor olyértelmű rendelet érkezett az aradi állomáson, hogy buzával megrakott vagonokat csak akkor továbbíthatnak Csehszlovákia felé, ha az exportőr még itt az aradi állomáson bemutatja, hogy beviteli engedéllyel rendelkezik, vagyis felmutatja az állomáson, hogy a cseh hatóságok által kiállított beviteli engedélyt.

Ellenkező esetben a vagon nem bocsátható ki az aradi állomásról, sőt abban az esetben, ha Csehszlovákia felé utban vannak buzával telt vagonok, azokat — a rendelet értelmében — azon az állomáson, ahol éppen vannak, fel kell tartóztatni. A rendelet október nyolcadiki hatállyal lépett életbe.

Ami pedig a legmegdöbbentőbb a dologban, hogy a rendelet Aradra hatálybalépésének napján, tehát október nyolcadikán délután négy órakor érkezett meg. Délelőtt még természetesen történtek berakodások az aradi állomáson, sőt több cég még délután is rakodott be. Berakodás közben aztán odalépett az állomásnak egy tisztviselője a vagonokhoz és kijelentette, hogy csak abban az esetben engedélyezheti, hogy tovább is folytassák a berakodást, ha felmutatják a csehszlovák beviteli engedélyt. Azokat a vagonokat pedig, amelyeket még a délelőtti rakták be, természetesen nem engedték ki az aradi állomás területéről.

Eddig az az volt, hogy a beviteli engedélyeket nem az itteni exportőrök, hanem a csehszlovákiai malomtulajdonosok szerezték be és azok is mutatták fel az illetékes hatóságoknak. Itten a fuvarlevélre az exportőr ráírta, hogy a beviteli engedély, melyik határállomáson található és a vagon annak rendje és módja szerint elindulhatott az aradi állomásról. Az itteni exportőröknek még voltak olyan kötelességek, amelyeknek eleget kellett tenniük és bizonyos mennyiségre a cseh malomoknak még voltak régebbi keletű beviteli engedélyek.

Ezeket az engedélyeket azonban a régi szokás-hoz híven természetesen nem küldötték meg az itteni exportőröknek.

Az exportőrök azonban talán nem is annyira a rendelet lényege ellen tiltakoznak, hanem inkább a mód ellen, ahogy ezt kiadták. Az ilyen rendeleteket és általában a rendeleteket hatálybalépésük előtt néhány nappal szokták kiadni és nem azon a napon, amelyen már érvénybe lépnek. Az ilyen természetű rendeletekről elsősorban nem a vasutnak kell tudnia, hanem az érdekeltnek: a kereskedőknek. Ezért lett volna úgy a kormánynak, mint a CFR vezérigazgatóságának elsőrendű kötelessége, hogy a rendeletet napokkal annak életbelépése előtt elsősorban a Kereskedelmi és Iparkamárának küldötték volna be, amely azután értesítette

Négyezeröttszáz vagon buzára beviteli engedélyt adott Csehszlovákia

A késő éjszakai órákban azt a felvilágosítást és örömet keltő hírt jelenté budapesti tudósítónk, hogy

a magyar-cseh kereskedelmi tárgyalások kapcsán a cseh kormány négyezeröttszáz vagon külföldi gabona bevételére adott engedélyt. Ebből a kvantumból a legnagyobb rész Romániára esik.

A szűkszavú híradásból arra lehet következtetni, hogy a magyar-cseh kereskedelmi tárgyalások alkalmával a cseh kormány nemcsak Magyarország számára szabta meg egyelőre a

volna tagjait, akik az új intézkedéshez mértelen rendezték volna üzleteiket.

A CFR-nek ez a rendelete az aradi kereskedőknek eddig még kiszámíthatatlan károkat okozott. Így például azok a kereskedők, akik már tegnap nagyobb mennyiségű gabonát be-vagoniroztak és azt most nem tudják tovább szállítani, hatalmas összegű felelősséget kell hogy fizessenek az itt vesztelő gabonáért. Akik megkezdtek a berakodást és azt nem fejezték be, hanem a buzát nyilván raktáraikba szállították vissza, elvesztik a kauciót, amit a vagonért kellett fizetniük.

Alkalmunk volt ma beszélni több exportőrrel, akiknek vagonjaik utban vannak Csehszlovákia felé. Ezek az exportőrök csak a mai napon több ezer lejt költöttek telefonra és táviratokra, hogy megérdeklődjék, hogy vagonjaikat melyik állomáson érte a rendelet és hogy intézkedjenek azoknak beraktározásáról. Akkor, amikor az exportőröknek már eddig is hatalmas károkat okozott a cseh beviteli tilalom, teljesen érthetetlen az ehhez hasonló rendeletek kiadása, amelyek azzal a móddal, ahogy kiadják és szétküldik őket, újabb és újabb károkat okoznak a romániai gabonakereskedelemlnek.

Egy másik sérelme az exportőröknek, hogy a gabonakiviteli prémiumok kifizetése körül ismét fennakadások vannak. Több aradi cég megbízottja négy-öt napig volt Bucarestben ezen a héten, ahol hiába vártak arra, hogy a prémiumot megkapják és üres kézzel kellett hazajönniük.

beviteli kvótát, hanem ugyanakkor döntött úgy a jugoszláviai, mint a romániai buza beviteli kvótájára vonatkozólag is. Eddig azonban még nem lehet tudni, hogy a négyezeröttszáz vagonból mennyi esik Romániára, tény azonban az, hogy — mint a jelentés arról beszámol — a legnagyobb kvótát Románia kapta. Ez, ha mást nem is, de legalább annyit jelent, hogy a pozsonyi és egyéb dunai kikötőkben, valamint a vasutvonalakon vesztelő romániai szállítmányok előtt végre megnyílt az út Csehszlovákia felé.

Aradi ügyvéd többszáz millió lejes pere

Schul Armin dr. ügyvéd a „Resica” bányatársaság ellen

érdekes követelése a „Resica” igazgatóságától — A tulajdonát képező területeken 1915-ik évtől kitermelt szénmennyiség ellenértékét követeli a vállalatától — A temesvári Tábla előtt kerül tárgyalásra az érdekes per

Előzményeiben rendkívül érdekes és Aradon általánosan ismert, szereplő személyek peres ügyében tűzött ki most tárgyalást a temesvári Tábla. A pert Schul Armin dr. nyugalmazott törvényszéki bíró adta be Románia legnagyobb bányáuzsára, a „Resica” ellen s keresetében a részvénytársaság által 1915. évtől, Schul Armin tulajdonát képező szénterületeken kitermelt széntermények után kéri a kártérítés megítélését, amely többszáz millió lejt tesz ki. Az érdekes per előzményei a következők:

Még 1913-ban, amidőn Schul Armin dr. oravica bíró volt, Cigareanu Livius dr. akkori oravica ügyvéd — aki azóta temesvári prefektus és a Zsilvölgy kormánybiztosa volt — bérbe vettek a Krassószörénymegyében levő Domán és Secul községek környékén elterülő területeket, amelyek szénre rejtlenek magukban. A területeket telekkönyvileg is átírták a saját nevére. Mielőtt azonban az intézkedést megindult volna, kitört a világháború és Schul Armin dr. hadbavomult.

A harctérről 1915-ben visszatérve, arról értesült, hogy az osztrák és magyar államvasutak igyekeznek a területeket megszerezni s bár Cigareanu Livius dr.-ral kötött szerződés olyértelmű, hogy kölcsönös beleegyezés nélkül a területek sem el nem adhatók, sem át nem ruházhatók, az államvasutakkal folytatott tárgyalások mégis eredményre vezettek s a vasúttársaság telekkönyvileg is birtokába jutott az értékes szénterületeknek.

A háború után Schul Armin dr. keresetet adott be az osztrák és magyar államvasutak jogutódai, a „Resica” ellen. A keresetet azonban a lugosi törvényszék elutasította s felebezés folytán került a temesvári Táblához, ahol már közel három éve húzódik. Tekintettel arra, hogy Schul Armin dr.-t a törvényszék gondnokság alá helyezte, az érdekes kereset közel 4000 ivre terjedő perirata Gherman Dante dr. aradi ügyvédhez került át, akinek közbenjárására a temesvári Tábla 1932. februárjára tűzte ki tárgyalásra az ügyet. Erre a tárgyalásra közel hatvan tanút idéztek be, köztük az osztrák és magyar államvasutak volt elnökei között is. A tárgyalás írást jogász-körökben nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Bombamerényletet követtek el

Pokolgépet dobtak a villa kertjébe — A az essení főpolgármester ellen robbanás a főpolgármester közelében következett be, aki azonban sértetlen maradt — A szomszédos házak ablakait is betörte a detonáció ereje — A rendőrség több gyanús egyént letartóztatott

Essenből jelentik: Dr. Bracht essení főpolgármester ellen ma este ismeretlen tettesek bombamerényletet kíséreltek meg. A merénylet a késő esti órákban úgy következett el a merényletet, hogy a főpolgármester villájának kerítésén keresztül a villa falához egy robbanó anyaggal telített palackot dobta. A palack gyújtószinórral volt összekötve, melyet a merénylet előzőleg meggyújtottak, majd gyorsan elmenekültek a színhelyről. A robbanás pár pillanattal később bekövetkezett, de az épület szerencsére csak könnyebben rongálta meg. A villa több ablaka, agyszitén a szomszédos

házak ablakait a robbanás erejének következtében betörték. A detonáció a környéken nagy pánikot idézett elő, különösen az első percekben, amikor még senkinek sem tudta, hogy tulajdonképpen mi is történt.

A merénylet emberéletben nem tett kárt és a főpolgármester, aki a kritikus pillanatban a robbanástól alig pár méternyire, dolgozószobájában tartózkodott, szintén sértetlen maradt. A hatóságok a bombamerénylet ügyében erőlyes nyomozást vezettek be és már idáig is több egyént tartóztattak le, akiket a tett elkövetésével gyanúsítanak.

Ujlenyomatot követelnek az aradi rendőrségen

nemcsak a rablógyilkostól, hanem attól is, akit 100 lejre megbírságotlaktak

A nyomozásnak újabb csodáját alkalmazzák egy rendeletre az aradi rendőrségen — Nyilatkozik Zetwitz Károly gróf, akitől daktiloszkópiát kértek, mert későn jelentette be cselédjét — Mit mond a kihágási bíróság vezetője?

Ujlenyomat. Daktiloszkópia. Mi jutna ennél a szónál az ember eszébe? Alvilági rémgény, banditák, orgazdák bűnös szövetei. Minden technikai csodát felhasználó kasszafuró szervezetek, a banditafilmek minden fantasztikuma.

Pedig nem, nem erről van szó. Szürke, jelentéktelen kis esetek összességéről, amelyeknek „kihágás” a gyűjtőcímük. Megy a biciklista az utcán, hirtelen kialszik a lámpája, a szolgálat egy nappal később jelentik be a rendőrségen, egy részeg ember botrányát okoz az utcán és ehhez hasonló esetek, legtöbbszörre a tettes hibáján kívül. Ezeket a törvénykilengéseket nevezik kihágásnak. És a kihágókat, akik az ország legértékesebb, legtisztességebb polgárai lehetnek, ma úgy kezelik a rendőrségen, mint a betörőket, tolvajokat, gyújtogatókat és a többi bűnösöket. A lehető legpontosabb személyleírást veszik föl a 2—300 lejes pénzbírsággal sújtott kihágókról és végül — ujlenyomatot csinálnak róluk.

Azt hinné az ember, hogy fantasztikumról van szó. Pedig ezt a „fantasztikumot” miniszteri rendeletek, rendőrfelügyelőségi átiratok és — ami a legsajnálatosabb — megtörtént, sőt nap-nap után megtörténő esetek támasztják alá.

Egy százlejes bírság következményei

Ennek a különös ujtásnak kínos incidensek lettek a következményei. Mint ahogy el lehetett vární, hogy a holmi apró-cseprő kihágási ügyekért bíróság elé kerülő aradi polgárok nem fognak egykönnyen beletörődni abba, hogy betörőkkel egyenrangúan bánjanak el velük. Ilyen sajnálatos incidens történt gróf Zetwitz Károly, a Baeder-pudergyár főtisztviselőjével is, egy 200 lejes cselédbírsággal kapcsolatosan. A gróf a következőképpen mondotta el az esetet:

— Idézést kaptam a kihágásiügyi bíróságtól amely szerint a szolgáló későn lett bejelentve és ezért jelenjek meg a bíróságnál. A bíróság 300 lej pénzbírsággal sújtott, az ellenfelebbezést jelentettem be. Utóljára szeptember 15-én tárgyalták az ügyet, amikor a bíróságot száz lejjel csökkentették. Ekkor ért csak egyik meglepetés a másik után. Személyleírást vettek fel rólam és jobban kivallattak, mintha a legmegrögzöttebb bűnös lettem volna. Ez még csak hagyján. Hanem ekkor felleveztek az emeletre és kijelentették, hogy *ujlenyomatot akarnak rólam felvenni*. Ez rendkívül felháborított. Kijelentettem, hogy mint nyugállományban lévő tiszt, nem engedhetem meg az ujlenyomatot felvenni. Erről jegyzetet csináltak és elengedtek. Öt nap múlva ismét megidézték és „300 lej” kifizetését kérték. Azt mondták, hogy vagy kifizetem a bírságot, vagy le kell, hogy üljem. Csak hosszas magyarázkodás után derült ki, hogy tévedésről van szó és huszonöt napi haladékot van a 200 lejes bírság kifizetésére. Megjegyzendő, hogy a kihágási osztályon mindig előzékenyen kezeltek. Dehát a törvény, törvény.

Mit mond az „illetékes hely”

Ott hevernek előttem a kihágási lapok. Kérdések végnélküli sorozata, „orra rendes”, „szeme kék” és még több olyan dolog, aminek kevés köze van a kialudt biciklilámpához, vagy a későn bejelentett szolgálóhoz. És végül az iv alján zavaros, fekete pacnik — *ujlenyomatok*. Az egyik oldalon a balkéz, a másikon a jobb. Némelyiken szinte váratlanul hiányoznak az ujlenyomatok és helyében írás áll. „Visszautasította”, vagy pedig „Nem engedem, mert sem nem gyilkoltam, sem nem loptam” és így tovább.

— Amint láthatja kérem, senkit sem kényserítünk az ujlenyomat megadására — ad-

meg a felvilágosításokat Florea Sabín, a kihágási bíróság főnöke. — Megmondjuk az illetőnek, hogy ő maga viseli visszautasításának következményeit és azután csak ráírjuk a lapjára, hogy visszautasította. Nekünk sem kelleme ez az új törvény, hiszen dupla munkát jelent, mert egy-egy kihágásról nem kevesebb, mint öt lapot kell kiállítani.

Az osztályfőnök megmutatja a belügyminiszteri rendeleteket is, amelynek alapján kénytelenek ilyen módon eljárni a kihágókkal szemben. Az egyiknek száma 15.331, ez az ugynevezett „személyi lapokról” intézkedik, amely „bűn-, vétség, vagy kihágás esetében kiállítandó”. Már pedig a személyi laphoz tartozik az ujlenyomat fölvétele is. A másik

15.332. számú rendelet a „buletin statistic”-ról intézkedik, amely felveendő minden törvénykihágás (infractiune) esetében. Mint Florea Sabín főnök mondja, az „infractiune” szóban bennefoglaltatik úgy a bűnset, mint a vétség és az egyszerű kihágás is. A két irat rendeltetési helye megoszlik a kihágási hivatal, a temesvári inspektorátus és a belügyminisztérium között.

A tisztázatlan kérdés

— A két törvény — kapjuk a további felvilágosításokat — már több mint egy éve életbelépett, de csak két hónapja alkalmazzuk a temesvári felügyelőség felszólítására. Érdekes, hogy Kolozsvárott még nincs a rendelet érvényben, éppen ezek miatt a tisztázatlan kérdések miatt. Több ízben megkérdeztük már a felsőbb fórumoktól, hogy a rendelet vajon alkalmazandó egyszerű kihágások esetén is, de kielégítő választ mindeddig nem kaptunk.

Eddig a fantasztikus kihágási eljárás története. A rablógyilkosok, körözött betörők és bűnözőtársaik rendőri dossziéiban pihenő ujlenyomatok pedig értelmetlenül bámulnak ujonnan érkező kollégáikra. Annyi bizonyos, hogy ha alvilági romantikában nem is, de ujlenyomatok dolgában Araddal már csak Csikagó versenyezhet. Korda István.

Lafontaine szombaton Pop C. István vendége lesz Konopon

Az interparlamentáris konferencia belga delegátusa elfogadta a meghívást és több belga barátjával érkezik a konopi birtokra

Ma érkezett haza Aradra Pop C. István Bucurestiből, ahol nagyjelentőségű megbeszéléseken vett részt. A képviselőház egykori elnöke a közeljövőben meginduló parlamenti munka előtt pár napot konopi birtokán fog eltölteni, hogy a beálló verőfényes szüreti napokon pihenje ki eddigi fáradalmait.

Alkalmunk volt beszélgetést folytatnunk a hazaérkezett pártvezér közvetlen környezetével, ahol szenzációs hírt kaptunk az *Aradi Közlöny* olvasói számára. Arról van szó, hogy a napokban lezárult Interparlamentáris Unió konferenciájának belga delegátusa, Lafontaine képviselő, akivel az ismeretes sajnálatraméltó incidens történt Bucurestiben, elfogadta Pop C.

István meghívását és több belga barátjával, valamint feleségével együtt Pop C. István konopi birtokára érkezik, hogy résztvegyen a konopi szüreten.

Az *Aradi Közlöny* értesülése szerint a híressé vált belga képviselő nejevel és barátaival szombaton délelőtt érkezik az aradmegyei Konopra és — amint már vendéglátó házigazdájának előre jelezte — a konopi birtokon több napot szándékozik eltölteni. Ugyátszik, Lafontaine lelken valóban kevés felhőt idézett elő a bucaresti-i vasgárdisták által provokált incidens és bizonyosra vehető, hogy a konopi szőlőhegyek lankáin véglegesen elfelejti az őt ért incidens utolsó emlékfoszlanýait is.

Pánik az osztrák deviza-rendelet nyomán

Éjszakai razzia a zugkávéházakban — A rendelet részletes ismeretelése — Szigorú élet a rendelet kijátszói ellen

Bécsből jelentik: A nemzeti tanács főbizottsága tegnap este jóváhagyta a kormány első szükségrendeletét a devizaforgalom ügyében. A szükségrendelet péntekre virradó éjjel lépett életbe. A szükségrendelet főbb intézkedései a következők: Külföldi fizetési eszközöket kizárólag a Nemzeti Bank és a Nemzeti Bank részéről felhatalmazott személyek és intézetek vásárolhatnak és adhatnak el. Külföldi fizetési eszközöket csak a Nemzeti Bank engedélyével lehet külföldre küldeni, vagy átutalni. Az utazási és határforgalomban személyenként ötszáz schilling vihető ki az országból. Minden belföldi lak- vagy telephellyel bíró fizikai és jogi személynek nyolc napon belül be kell jelentenie és fel kell ajánlania a Nemzeti Bank-nak ös-

szes külföldi fizetőeszközöket, amennyiben összegük meghaladja az ezer schillinget. A rendelet ellen vétőket drákói szigorral büntetik. A büntetés maximuma öt évi börtön, 2500 schilling pénzbüntetés és adott esetben az iparendély megvonása.

A devizarendelet első következményeképpen ma razzia tartottak az egész főváros területén a valutaspekulánsok ellen. A gazdasági rendőrség megkapta az intézkedést, hogy a zugtőzsdésekkel szemben a lehető legszigorúbban járjanak el. A zugügynökök területein, külvárosi kávéházakban, vendéglőkben az éjszaka folyamán a rendelet nyilvánosságra kerülésekor valóságos pánik tört ki. A zugárfolyamok rohamosan estek és mindenki igyekszik megszabadulni a zugdevizáitól.

Románia felmondja az Angliával kötött kereskedelmi szerződést

Tilea volt államtitkár érdekes nyilatkozata —

Az angol kormány tarifa-emeléseivel közelről érintik Románia közgazdasági életét, amennyiben gabona-exportunknak egyrésze Anglia felé irányul. A kérdéssel kapcsolatban ma rendkívül érdekes nyilatkozatot adott Tilea volt államtitkár, aki annakidején, amikor az angol-román kereskedelmi szerződést megkötötték Angliával, a tárgyalásokat lefolytatta. Az egyezmény — mint Tilea dr. kijelentette — Romániának azt az egyoldalú jogot biztosította, hogy hat napos időtartalommal felmondhassa az egyezményt, abban az esetben, ha Anglia beviteli vámot vetne ki az agrár termékekre.

Ezt a jogot Románia éppen azért kívánta biztosítani magának, mert akkor már úgy értesült, hogy Anglia vámmal akarja az agrár termékeket sújtani. Ha ez most tényleg bekövetkezik, akkor Románia természetesen felmondja az Angliával kötött kereskedelmi szerződést. Ugyanakkor megkezdte a tárgyalásokat arra vonatkozólag, hogy Anglia megfelelő kontingenst biztosítson a román gabonának. Hír szerint Románián kívül Magyarországnak is nagyobb beviteli kvótát fognak engedélyezni. Angliának is érdeke, hogy a román buza minél nagyobb kvótát kapjon, mert akkor annál több ipari terméket tud Romániában elhelyezni.

Merényletet kíséreltek meg az arad—szentannai személyvonat ellen

Vasozlopot fektettek a sínekre — A vonat vezetője idejében észrevette és megakadályozta a katasztrófát

Bucurestiből jelentik: Az ország több vidékén ismeretlen tettesek ismét merényleteket kíséreltek meg a vonatok ellen. A CFR. távirati értesítése szerint az Arad—Szentanna közötti vasútvonalon is merényletet kíséreltek meg. Az egyik vasozlopot ismeretlen tettesek kiásták a földből és keresztülítették a síneken. A merényletet a 371-es személyvonat vezetője idejében észrevette és így sikerült elkerülnie a katasztrófát. A vizsgálat a lelkiismeretlen tettesek ellen megindult.

A másik vonatelleni merényletet a régi királyságban a Hilarcs—Giurgiu vonalon. Sinala közelében kísérelték meg. A merénylet az egyik pályáról éberségén hiusult meg.

Paraschivescu asszonyt tetemre hívták

A ravasz asszony most vizsgálatot meg férje helyett

férje nyitott koporsója mellett

a biztosító-társaság orvosával — Felboncolták az exhumált holttestet — A gyanúsított asszony feltűnő hidegvére — A boncolás eredménye

Új feljelentés vádolja csalással Paraschivescunét

Bucurestiből jelentik: A főváros társadalmi köréit még mindig élénken foglalkoztatja az a fondorlatos módon elkövetett biztosítási csalás, melynek főszereplője Paraschivescu Elena. Paraschivescu Ion volt temesvári törvényszéki elnök özvegye. A biztosítási csalással már több ízben foglalkozott az Arad Közlöny. részletesen ismertette a szenzációs bűnügyet, amelynek legújabb részleteiről bucuresti-i tudósítónk a következőket jelenti:

A bűnügy azon részének tisztázása végett, hogy a volt törvényszéki elnök természetesen uton halt-e meg vagy pedig felesége tette el láb alól, hogy az egymillió lejes biztosítást összeget felvehesse, az ügyet vezető vizsgálóbíró elrendelte a holttest exhumálását.

Paraschivescu holttestét a mai napon exhumálták a „Bellu“-temetőben és azon Paraschivescunén kívül az ügy vizsgálóbírója, Horia Bogdan, Tretnescu Mircea főügyész és Vasiliu dr. jelentek meg. A letartóztatott özvegyt exhumálásnál teljesen közönyösen viselkedett. A mikor a koporsót a sírgödörből kiemelték és fedelét kinyitották, Paraschivescuné éppen úgy állt a nyitott koporsó előtt, mintha abban nem is elhunyt férje, hanem valami ismeretlen ember holtteste feküdne.

A biztosító-társaság jelenlevő orvosa alaposan megvizsgálta a holttestet és teljes határozottsággal kijelentette, hogy ez nem az az ember, aki nála annakidején, a biztosítás megkötése előtt fentjárt. Amikor a vizsgálóbíró az asszonnyal fordult és megkérdezte tőle, hogy mit szól az orvos megállapítására, Paraschivescuné azt felelte, hogy a doktor bizonyosan téved. Miután a holttestet a rendőri fényképező többféle helyzetben lefényképezte, azt a bonctani intézetbe szállították, ahol dr. Mina Minovici egyetemi tanár a délután folyamán felboncolta. A boncolás eredményéről ezideig még nem adtak ki jelentést. Ugyanis ez a boncolás volt hivatva megállapítani, hogy Paraschivescu paralízisben halt-e meg, vagy pedig bűnös kezek sietteték halálát. A boncolás eredményét minden valószínűség szerint csak a holnap napon hozzák nyilvánosságra.

Érdekes megemlíteni, hogy Paraschivescuné ellen ma délelőtt egy újabb feljelentés érkezett be Bogdan vizsgálóbíróhoz. A feljelentést a „Mercur“ butorgyár adta be és elmondja, hogy a volt törvényszéki elnök felesége 40 ezer lejtel károsította meg őket. A butorgyár feljelentésében ugyanis előadja, hogy Paraschivescuné a gyárnál rövid idővel ezelőtt 60 ezer lej értékű butort vásárolt részletre. Előlegképpen 20 ezer lejtel fizetett le. A butort lakására szállította, majd pár napra rá eladta. A részlet már több ízben esedékesé vált, azonban Paraschivescuné nem volt hajlandó fizetni. A vizsgálóbíró ebben az ügyben is folyamatba tette az eljárást. A főváros közönsége nagy érdeklődéssel tekint a szenzációs bűnügy további fejleményre.

A késő éjjeli órákban Bucurestiből érkezett feljelentés szerint Minovici professzor közölte a boncolás eredményét a hatóságokkal. A pro-

fesszor jelentésében elmondja, hogy az orvos megállapította azokat az elváltozásokat, amelyek kétségtelenül a paralízist bizonyítják és a melyet már a szebeni elmegyógyintézet is egy kiadott bizonyítványban megállapította.

Vadászkürt-kabaré

októberi műsorában következő attrakciók lépnek fel: Sisters Berényi, női táncduett, Szabó Gita, táncos szubrett, Estero, spanyol táncosnő, Kárpáti Kató, nemzetközi táncosnő. Misa, román-német komikus.

Gázrobbanás romba döntött egy hatalmas bérházat

Borzalmas jelenetek a mentésnél. Eddig kilenc halottat szedték ki a romok közül

Még halottak vannak a romok alatt

Danzigból jelentik: Borzalmas szerencsétlenség történt az elmúlt este Gdynia városban. A város egyik legnagyobb palotája robbanás következtében teljesen összedült. A hatalmas épületben a gázvezetékek eddig még ismeretlen okból felrobbantak és a többemeletes, magas, óriási kiterjedésű épülettömb ennek következtében kártyavárként dűlt össze. A megrendítő szerencsétlenség színhelyére azonnal mentőcsapatok érkeztek, akiket a város vezetősége rendőrokból és katonákból szervezett.

Ezek rögtön hozzáfogtak a mentési munkálatokhoz, amelyek nagyon lassan haladnak előre, egyrészt, mert az összedült épület körül dűlőfélben lévő falak minden pillanatban összedüléssel fenyegetnek, másrészt oly rengeteg ember tódult a

Rejtélyes kettős haláleset Bucurestiben

Két fiatal nő hulláját találták az uccán.

Bucurestiből jelentik: Ma hajnalban egy Bontia nevű orvos borzalmas felfedezést tett a Str. Invatatoriloron. Az ucca egyik félreeső helyén két fiatal nő élettelen holttestére bukkant, akiknél már csak a beállott halált konstatálhatta. Az orvos által értesített rendőrség megállapította, hogy a két fiatal nő Ilea Elena 18 éves és Maurer Sára 22 éves házastársbeliek valószínűleg szerelmi motívum alapján követtek el együtt öngyilkosságot.

Ezt a feltevést megerősíteni látszik az a körülmény is, hogy a holttestek mellett egy üres üveget találtak, amelyben mangán-gázok jelenléte volt felfedezhető. A vizsgálat a titokzatos haláleset ügyében megindult.

A japánok bombázzák Tien-Csint

Nem tudják elhárítani a háborús veszedelemet

Tokióból érkező jelentések arról számolnak be, hogy felderítő uton lévő japán repülőek bombázni kezdték Tien-Csin várost. Erre azért volt szükség, mert állítólag kínai csapatok lövöldözni kezdtek a japán repülőgépekre, amelyeket a japán kormány azért küldött felderítő utra, mivel a kínai kormány nagy csapatösszevonásokat eszközölt a határon, ezenkívül pedig polgári ruhába öltözött katonaságot állított fel a vasútvonalak mentén. Retorzióképpen a japánok bombázni kezdték Tien-Csin városát.

Meggyilkoltak és kiraboltak egy kereskedőt Bucurestiben

Tragédia egy éjjeli mulatóhelyen — A gyilkosokat letartóztatta a rendőrség

Constantából jelentik: Borzalmas rablógyilkosság történt az elmúlt éjjel a Bilitanau-uccai szabadházban. A késő éjjeli órákban ugyanis megjelent a szabadházban Covrigarul Grigorencu Mircea-uccai lakos, aki egy Frusina Ivanov nevű prostituált nővel az egyik szobába vonult. Körülbelül egy óra múlva heves veszekedés hallatszott ki a szobából, mire a folyosón tartózkodó Matagan Cristache 18 éves cigánylegény, aki egyébként a prostituált nőnek barátja, berohant a helyiségbe és a nő segítségével egy bronzból készült virágvázával addig ütötte Grigorencut, amíg az a helyszínen kiszenvedett.

Az esetről természetesen még az éj folyamán tudomást szerzett a rendőrség, amelynek detektívjei hajnali 4 órakor a cigánylegényt és a nőt letartóztatták és a rendőrségre kísérték. Rajtuk kívül még letartóztatták a nyilvános ház tulajdonosát, Truta Todort és egy Bega

Mária nevű prostituáltat is. A kihallgatáson, mely már a kora reggeli órákban megkezdődött, a gyilkos nő elmondta, hogy Grigorencu nem akart fizetni neki és amikor erőiesen követelte a pénzt, bántalmazni kezdte őt. Ő kiáltozni kezdett és ekkor barátja a cigánylegény a szobába rohant, akinek segítségével addig ütötte fejbe a szerencsétlen embert, amíg az meghalt.

A rendőrség a helyszínen tartott vizsgálat alkalmával megállapította, hogy a meggyilkolt nő mindössze egy lej készpénz volt a gyilkosság után és így nyilvánvaló, hogy a két gyilkos, miután végzett áldozatával, ki is rabolták.

Adakozzunk a munkanélkülieknek!

Aradon és a környéken szélhámoskodnak a kék százaléjesekkel

Zavar van a pénzforgalom körül — Elfogvtak a százaléjesek, az ércpénzt még a Banca Nationala is korlátolt számban fogadja el — A Banca Nationala aradi vezetőjének szenzációs nyilatkozata — Miert folyik a százaléjesek becserélése?

A százaléjes mintha eltűnt volna Aradon. Nemcsak a kék és vörös százaléjesek, hanem a barna, az új papírszázléjesek, mintha eltűntek volna Aradról. És nemcsak a szegény emberek zsebciből, hanem a pénzintézetek és vállalatok páncélszekrényeiből is. Ezzel egyidejűleg természetesen megsaporodott az aprópénz, az öt, tíz és huszlejesek száma és előtűtte a kereskedők, vállalatok, magánosok zsebeit. Ugyanakkor pedig szinte megbénult a pénzforgalom, mert aprópénzt senki sem akar elfogadni. Kezdeve a kifizetésű hivatalnoktól egészen a Banca Nationaláig.

A százaléjes mintha eltűnt volna Aradon. Nemcsak a kék és vörös százaléjesek, hanem a barna, az új papírszázléjesek, mintha eltűntek volna Aradról. És nemcsak a szegény emberek zsebciből, hanem a pénzintézetek és vállalatok páncélszekrényeiből is. Ezzel egyidejűleg természetesen megsaporodott az aprópénz, az öt, tíz és huszlejesek száma és előtűtte a kereskedők, vállalatok, magánosok zsebeit. Ugyanakkor pedig szinte megbénult a pénzforgalom, mert aprópénzt senki sem akar elfogadni. Kezdeve a kifizetésű hivatalnoktól egészen a Banca Nationaláig.

Az Aradi Közlöny munkatársa ma felkereste a Banca Nationala aradi fiókjának vezetőjét, Tanase igazgatót, akitől aziránt érdeklődött, hogy mi az oka annak, hogy a Banca Nationala nem hajlandó befizetéseket ércpénzben elfogadni és abban az esetben, ha valaki ércpénzzel jelentkezik a Banca Nationala pénztáránál, hogy azt beváltsa, a jegybank nem váltja be. Tanase igazgató a következő érdekes nyilatkozatban válaszolt kérdéseinkre:

— Ércpénz befizetéseket tényleg csak kis összegekben fogadunk el, papírpénzre pedig ércpénzt nem cserélünk be. Ennek az az oka, hogy míg a papírpénz a Banca Nationala kötelevénye, az ércpénzt nem a Banca Nationala, hanem az állam bocsátja ki.

Valutavédelmi szempontok

— Az ércpénzeket eredetileg a pénzügyigazgatóság hozza forgalomba, azonban a pénzügyminisztérium nekünk is nagyobb mennyiséget küldött szét forgalombahozás végett. A kék és vörös százaléjesek visszavonásának is az volt a célja, hogy csökkentsük a Banca Nationala forgalomban levő bankjegyeinek a számát és ezzel mintegy emeljük azoknak aranyfedezetét. Erre valutavédelmi szempontokból volt szükség. Amikor mi becseréltük a kék százaléjeseket, azoknak ellenében rendszerint lehetőleg minél több ércpénzt adtunk, nem pedig barna százaléjeseket. Ezért van most kevesebb papír százaléjes forgalomban és ezért szaporodott az aprópénzforgalom. Azt hiszem azonban, hogy akkor, amikor az ércpénz már felszivódott a

falvakban, a pénzforgalom ismét normális lesz. Ezzel kapcsolatosan kívánom megemlíteni azt is, hogy Aradon és a falvakban sok visszaélés történik a kék százaléjesekkel. Mi ugyanis a kék százaléjeseket további rendelkezésig zavartalanul beváltjuk. Ezzel szemben azonban rosszhiszemű emberek járnak be a falvakat és azzal ijesztik a lakosságot, hogy a kék százaléjeseket már a Banca Nationala sem váltja be. Ugyanakkor pedig ajánlatot tesznek arra, hogy a már amúgy is „értéktelen” bankjegyeket tíz-husz lejért megvásárolják. A parasztok pedig, akik azt gondolják, hogy jobb husz lej, mint semmi, odaadják a szélhámosoknak a százaléjeseket. Most tehát az Aradi Közlöny után kívánom a leghatározottabban megcáfolni azt, mintha kék százaléjeseket már nem váltanának be.

A pénz körforgásának akadályai

A százaléjesek eltűnésével kapcsolatban beszélgetést folytattunk egy aradi pénzügyi szakértővel, aki a kérdésre vonatkozólag a kö-

Uj fázisba léptek Aradváros vezetőinek tárgyalásai a pereskedéstől visszalépett városi tisztviselőkkel

Petrutiu Aron összeírja az eddigi pereskedések során felmerült ügyvédi és perköltségeket — Tárgyalások Radu Cornel dr. és a tisztviselők képviselője között. Januárban realizálják a megállapodásokat

Aradváros vezetőségének és tisztviselőinek közös ülése után — amint az Aradi Közlöny megemlékezett róla — szeptember hó 27-én a legfelsőbb Semmitőszék újra elhalasztotta a tisztviselők lakbérpótlékának és egyúttal az előléptetések elmaradásának ügyében indított perének tárgyalását. Dr. Radu Cornel interimár-bizottsági elnök kijelentései, amelyek a januári tényleges kiegyezésre vonatkozólag tett, megnyugtatták a város tisztviselőkarát és még inkább az a tény, hogy Aradváros mai vezetősége nem hagyta szándékától

vetkezőket jelentette ki:

— Nem helyes a Banca Nationala eljárása még akkor sem, ha abban magasabb, valuta-védelmi szempontok vezérlik. Az ország gazdasági életének szempontjából elsőrendű fontossággal bír, hogy ne álljon be fennakadás a pénzforgalomban. Most azonban az a helyzet állott elő. Vegyünk csak egy példát. A pékeket, akik rendszerint aprópénz ellenében adják el árujukat. Ezek ugyanezzel a pénzzel fizetnek a nagykereskedőnek, a nagykereskedő a malomtulajdonosnak, míg a malomtulajdonos ezt a pénzt a bankoknál igyekszik elhelyezni. A bankok természetesen nem fogadják el. Egyrészt idő szempontjából, mert elképzelhető, hogy mennyi ideig tart még csak százezer lejt is huzasokban, vagy esetleg tízesekben utanaszámolni. Másrészt pedig azért nem fogadhatják el nagyobb összegben az aprópénzt, mert azt a Banca Nationala sem veszi át. Vagy vegyünk egy másik példát. A szatócasszájába szintén jórészt csak aprópénz folyik be. És ezzel a pénzzel fizet a nagykereskedőnek, aki tovább adja a városnak — és itt azután újra százezerbe kerül a pénz. Innen nem mehet tovább. Számítalan példát lehetne felsorolni: a trafikost, a papírkereskedőt, talán még a piaci árusokat is. A helyzet tehát lehetetlen és tarthatatlan. Éppen ezért kellene változtatni rajta. Mert egy jegybank akkor áll hivatása magaslatán ha a hozzá fordulóknak bármely pénznemet olyanra vált és cserél be, amilyenre azok kívánják.

Szombatra jósolják az aradi liberális-párt állásfoglalását

a megyei és a városi interimár bizottsági tagok további aktivitásának ügyében

Nyilatkozik az aradi liberálisok egyik exponense

Napok óta mesterségesen is táplált hírek szállonganak Aradon arról, hogy a nemzeti-parasztpárt bucuresti-i központjának utasítását követve a liberális-párt is arra készül, hogy felszólítsa tagjait, akik a különböző megyei és városi interimár-bizottságokban helyet kaptak, hogy egyöntetűen adják be lemondásaikat. A híreket megerősíteni látszott az a körülmény, hogy dr. Cotiu Romulus aradi ügyvéd, a megyei interimár-bizottságnak a kormány által kinevezett tagja lemondott megbízatásáról, mivel elfoglaltsága nem engedi meg, hogy résztvevessen a megyei közigazgatás vezetőségének munkájában. Mindazonáltal a városi interimár-bizottság tagjai továbbra is helyükön maradtak, ezzel is cáfolván azokat a tendenciós híreket, amelyek arról adtak hírt, hogy a liberális-párt is visszavonulásra szólította volna fel híveit.

Mind a mai napig a helyzet nem változott. Az Aradi Közlöny munkatársának illetékes helyen nyert bizalmas információi azon-

ban arról adnak hírt, hogy szombaton délután a liberális-párt aradmegyei tagozata fontos vezetőségi gyűlést tart, amelyen indítvány formájában tárgyalás alá veszik a passzív rezisztencia tervét is. A liberális-párt városi interimár-bizottsági tagjai pénteken délután természetesen résztvettek a bizottsági ülésen, amelyen a ritkán megjelenő Paisești Miklós is aktív részt vett. Alkalmunk volt megkérdeni dr. Ursu János interimár-bizottsági elnököt, az aradi liberális-párt egyik vezető-exponensét, aki a következőket jelentette ki:

— Egyelőre szó sem volt róla, hogy párt-határozat folytán hagyja el valaki helyét a városi, vagy a megyei közigazgatás vezetőségében. Nincs tudomásom arról sem, hogy holnap a megyei pártvezetőség foglalkozna a gondolattal de nem tartom kizártnak, hogy esetleg interpelláció formájában ne kerüljön a pártvezetőség elé. Mindenesetre a helyzet egyelőre nem változott és a város vezetőségében semmiféle változás eddig nem következett be.

akkor sem elriasztani magát, amidőn a város legutóbbi választott tanácsának vezetői exponáltak magukat, csak hogy szándékának megvaltoztatására bírják rá az interimár-bizottság elnöket.

Ma délelőtt megjelent Radu dr. hivatali szobájában Petrutiu Aron aradi ügyvéd, a városi tisztviselők képviselője. Petrutiu és a város vezetője között hosszabb tárgyalás folyt le, amely szoros vonatkozásban van a város tisztviselő-perével. Értesüléseink szerint az újabb tárgyalás Aradváros és tisztviselőinek jogi képviselője között annak érdekében indult meg, hogy az eddig felmerült költségeket véglegesen megállapítsák. A város vezetőségét főleg az eddig felmerült perköltségek és az ezzel járó ügyvédi költségek érdeklik és az Aradi Közlöny munkatársának információi szerint Petrutiu ígéretet tett Radu dr. interimár-bizottsági elnöknek arra, hogy rövid időn belül összeállítja az eddig felmerült költségek közös listáját. Ennek alapján fognak továbbfejlődni az egyezkedési tárgyalások, amelyeknek realizálására a tisztviselői újabb inkadrálás után már az új költségvetési évben, tehát valószínűleg január hó végén sor kerül.

Az aradi mozók mai műsora

5. negyed 8 és negyed 10 órakor:

CENTRAL MOZGÓ: A GARNIZON RÉME (Der Schrecken der Garnison) Nóri Károly kézirata nyomán készült vígjáték Felix Bressart-ral a főszerepben. A többi szerepekben Lucie Englisch Adele Sandroek és Hugo Fischer-Köppe (az őrmester) nyújtanak elsőrangú alakítást.

SELEKT MOZGÓ: Greta Garbo első, németül beszéző filmje, ANNA CHRISTIE. Grandiózus erkölcsdráma Eugene O'Neill színműve nyomán. Rendezte Jaques Feyder.

ELITE MOZGÓ: VADNYUGATI SZERELEM. Dráma. Főszereplők: Mary Brian és Richard Arlen.

GRADISTE MOZGÓ: A SZERELEM BAINOKA. Vígjáték Főszerepekben: William Haines, Joan Crawford és Karl Dane.

H I R E K

Hatvan fecske érkezett repülőgépén Bucurestibe

Ismeretes, hogy a hirtelen télésre fordult időjárás miatt több európai metropolisban megrekedtek a fecskék és a madárvédő intézetek akcióra repülőgépen szállították a meleg éghajlatú országokba a frakkos madarakat.

Tegnap Bucurestibe érkezett Bécsből egy repülőgépen egy fecskeszállítmány. Hatvan fecske volt a repülőgépen és Sztambul felé kellett volna folytatniuk utjukat. A sztambuli repülőgép azonban később és Bucurestiben is hirtelen tavaszi időjárás köszöntött be.

A repülőgép parancsnoka ezért szabadon engedte a fecskéket, amelyek „gvalog” folytatták utjukat: elrepültek a melegebb országok felé. Néhány fecskét azonban a késői nyaralás annyira megviselt, hogy nem tudtak továbbrepülni, leültek a repülőtérre és megvárták a konstantinápolyi repülőgépet.

— **IDŐPROGNÓZIS.** Tulnyomóan enyhe, derült idő várható.

— **Bethlen István gróf mütétét hajtottak végre.** Budapestről jelentik: Ma Bethlen István gróf a budapesti Fásor-szanatórium-ban mütétet hajtottak végre. Ádám professzor, a hírneves sebész tanár végezte az operációt, melyet narkózis nélkül hajtott végre Bethlen Istvánon. Az operáció kitünően sikerült és Bethlen egészen jól érzi magát, úgy hogy egy héten belül el is hagyhatja a szanatóriumot.

— **Aradváros vezetősége a város kulturális pénzalapjának felügyelő-bizottságába Pacuraru Brutust, helyettesnek pedig dr. Moldovan Silviust delegálta.** A kulturális alapot, mint ismeretes, az új kulturális ügyosztály fogja házi kezelésbe venni.

— **Középiskolai igazgató-választás.** Bucurestiből jelentik: Ma megkezdtek az ország középiskolai igazgatóinak választását. A törvény értelmében minden tanári testület három igazgatót választ, akik közül a közoktatásiügyi miniszter kinevezi azt, aki a tanintézet vezetésével meg lesz bízva.

— **Jutalom az eredményesen dolgozó mérnöki karnak.** Aradváros vezetősége elhatározta, hogy pénzbeli rekompenciákkal fogja honorálni a középítkezésekben eredményesen résztvevő hivatalos mérnöki kart. Erre a határozatra a buzsáki templom adott alkalmat, a melynek építését most fejezték be és amely külön dicsőítet kapott a legfelsőbb bucuresti-i műszaki bizottságban. A város vezetősége elhatározta, hogy a renoválási munkáknál a költségek 4 százalékát, új építkezéseknél pedig 3 százalékát fizeti remunerációképpen az építkezésben résztvevő hivatalos mérnöki karnak. Az összeg 20 százalékát a főmérnök, 25 százalékát az építész, ugyanannyit a tervező és 25 százalékot az ellenőrző közegek kapják.

Női kabát kollekciójából

angros áron elegáns original model téli-kabátokat készítenek. Atellerolo Unite, Strada Maragesti 4

— **Státáriális bíróság ítélt Magyarországon.** Szekszárdról jelentik: Az ügyészség státáriális bíróság elé vitte özv. Szántó Lajosné szül. Selyem Julianna és Molnár Ferenc gazdálkodó bűnügyét. A fiatal gazdálkodót azzal vádolják, hogy a felsőnyiregi szőlőhegyen lévő lakóházukat felgyújtotta özv. Szántóné biztatására és a házban, többen égési sebeket szenvedtek. Özv. Szántóné, aki 62 éves és korlátolt beszámítás alá esik, 5 évi börtönre, míg Molnár Ferencet 8 évi fegyházra ítélték. Az ítélet jogerőre emelkedett.

— **Nyomozás a bucuresti-i mérnök elleni merénylet ügyében.** Bucurestiből jelentik: A Gottlieb mérnök elleni pokolgépes merénylet ügyében a vizsgálat folyik és egyelőre annak a megállapítására törekszik, hogy a merényletet valamilyen terror-szervezet kísérelte-e meg, vagy pedig bosszu műve. Az általános nézet az, hogy a tettesek a merényletkíséreltet csak tévútra igyekeznek vezetni a nyomozó hatóságokat, hogy azután más irányban folytassák működésüket.

Meggyilkolt egy orvostanhallgatót egy beteges hajlamu táncosnár

Borzalmas bűntény ügyében nyomoz a kolozsvári rendőrség

Egy tizenkilenc éves ifju tragédiája — A rendőrség nyomában van a gyilkosnak

Kolozsvárról jelentik: Borzalmas és nem mindennapi körülmények között történt gyilkosság ügyében folytat nyomozást a kolozsvári rendőrség.

Tegnap délután telefonon felhívták a lakásán Hatlegan kolozsvári rendőrkész-tort és a Kolozsvárhoz közel levő Apahida község csendőrsége jelentette, hogy a Szamos reggel 8 és fél 9 óra között egy fiatalember hullását vetette ki. A holttestre az apahidai vashidtól mintegy háromszáz méternyi távolságban akadt rá egy apahidai parasztfasszony.

A megindított nyomozás során megállapítást nyert, hogy a holttest Flaviu Macedon Greavu 19 éves tanulóval, a beszercei liceum hallgatójával azonos, aki Kolozsváron az egyetem orvosi fakultásának első évfolyamára iratkozott be. Azt is megállapították, hogy a fiu, akinek apja a beszercei liceum tanára, tegnapelőtt este 9 órakor utazott el Besztercéről, egy ott jól ismert férfi társaságában. Az áldozat fején lőtt sebet találtak, és ami méginkább valószínűvé tette a bűntény fennforgását, a vashid korlátján, ott, ahol a holttestet a vízbe dobhatták, vérvonásokat találtak.

Először felmerült annak a valószínűsége,

— **Lélektanilag lehetséges-e a Steinhertz-féle kalapácsos gyilkosság?** Kecskemétről jelentik: Steinhertz családja a kalapácsos gyilkosság ügyében most folyó vizsgálattal kapcsolatban egy orvosprofesszorokból álló szakértői bizottság kihallgatását kéri, arra vonatkozóan, hogy lélektanilag lehetséges-e az, hogy Steinhertz az első kalapácsütés után újabb ütésekre bízta volna Fischl Frigyeszt. Az orvosszakértők között helyet foglalt volna Verebely professzor is. A törvényszék az orvosszakértői kihallgatás iránt beadott kérelmet elutasította, így a kérelem a vádtanács elé került, mely szintén elutasította az orvosszakértők kihallgatását, melyet feleslegesnek tart.

Menyasszonyi kelengyék Ruttkay & Botye cégnél

Arad, megveházsal szemben.

— **A pernyáviai köszönet.** A pernyáviai lakosok köszönetteljes levelet intéztek Aradváros vezetőségéhez, amelyet Radu dr. elnök a mai interimár-bizottsági ülésen olvasott fel. A pernyáviai lakosok azért a közlegelőrt mondtak a város vezetőségének köszönetet, amelyet kérésükre díjtalanul bocsájtottak rendelkezésükre a csálai erdő mellett.

— **A Templom-ucca aszfaltozása.** Aradváros vezetősége elhatározta, hogy a Bitumen-céget bizza meg a Tudor Vladimirescu-ucca és a micalacai Templom-ucca aszfaltozásával. A cég makadám-aszfalttal vonja be az utakat négyzetméterenként 190 lejért.

— **A vízműveknél használt mézsmennyiségre vonatkozó második árlejtés is eredménytelenül végződött a vízművek igazgató-ságánál.** Erről tett jelentést Tripa főmérnök az interimár-bizottság mai ülésén, amely a jelentést tudomásul vette, egyben pedig úgy határozott, hogy január hó folyamán harmadikban is megkísérli a mézsmennyiség árlejtés utján való értékesítését.

— **Újabb adományok a munkanélkülieknek.** A mai napon a polgármesteri hivatalhoz a Franco-Romana S. A. aradi képviselőjének tisztviselőjára juttatta el rendes havi felajánlását az aradi munkanélküli segélyakció céljaira. A Franco-Romana tisztviselőjára havonta havonta 450 lejrel járul hozzá a munkanélküli segélyalaphoz.

— **A borosjenői gyilkos.** Az aradi törvényszék vádtanácsa ma foglalkozott Korb Miklós, a borosjenői gyilkos ügyével, akinek vizsgálati fogságát — tekintve, hogy ügyében a vizsgálat még befejezve nincs — a vádtanács egy hónappal meghosszabbította.

hogy a diák előbb öngyilkosságot követett el, majd súlyosan sérült állapotban a vízbe ugrott. Kihallgattak több apahidai lakost, hogy nem-e láttak a gyilkosság idején egy autót. Valóban akadt egy tanu, aki látta, amint egy autóból a hidon egy testet dobtak a vízbe. Kiderült az is, hogy az áldozat egy férfi társaságában csakugyan autóval utazott el Besztercéről. Az autót Kolozsváron garázsba vitték. Az autó beszercei 186. sz. Fiat-gyártmány. Innen reggel hat órakor a 308. számú taxin mentek ki Apahidára.

A férőről megállapítást nyert, hogy egy Vulcan nevű táncosnár, aki homoszexszuális hajlamáról ismert. A férfi többször tett ajánlatot a fiúnak, amit az felháborodva utasított vissza. Az autóban ugylátszik a férfi újból ajánlatot tett a fiúnak, majd amikor ez sem járt eredménnyel, agyonlőtte. Ilyenformán minden kétséget kizáróan megállapítást nyert, hogy a gyilkosság oka nem aberráció. A tettest még nem sikerült elfogni, de a nyomozás utolsó fázisában van és minden valószínűség szerint még az éj folyamán sikerül a bestiális gyilkost kézrekeríteni. Ugy hiszik, hogy a tettes a gyilkosság elkövetése után Bucuresti felé vette az útját. A nyomozás folyik.

Veszedeles betöröt fogott az aradi rendőrség

Eddig tizenkét betörést ismert be.

Lapunk tegnapi számában megírtuk, hogy a rendőrség előállította Brunet Ferenc 19 éves lugosi illetőségű közműveslegényt tiltott határ-átlépés miatt. Brunet kihallgatása nem várt eredménnyel járt, amennyiben az eléje tett keresztkérdések sulya alatt bevallotta, hogy Lugoson több betörést követett el. A lugosi közműveslegény betöréseinek elkövetése után megszökött Lugosról és egy lopott biciklivel átment a határon.

Magyarországon a lopott tárgyakat értékesítette, a kerékpárt is kicserélte és azután visszaszökött az országba. Brunet nem kevesebb, mint 12 betörést ismert be eddig. A lugosi rendőrségtől régóta körözött betöröt előbb a hadbíróshoz viszik át, ahol büntetésének kitöltése után átadják a lugosi törvényszéknek.

— **Aradváros vezetősége a napokban hozza nyilvánosságra szabályrendeletét,** amely első a maga nemében. Jovanovici dr., a temesvári revíziós bizottság elnöke, értesülésünk szerint azzal a gondolattal foglalkozik, hogy az aradi interimár bizottság szabályrendeletének mintájára a bánáti kormányzóság területén levő városokban is elkészíttesse az új városi szabályrendeleteket.

Még olcsóbb lett a fotóciikk!

Pacafilmek és lemezek minden nagyságban melyen 1 szállított áron. Kizárólag elsőrangú gyártmányok. Bővebb ismerle 6 árjegyzék ingyen.

BLOCH H. fotóház Arad.

— **Az Ujarad—Lippa közötti autobsz megállhat a Szabadság-téren.** Az Ujarad—Lippa között közlekedő autobszjárat, mely tudvalevőleg a városon halad keresztül, eddig csak a Fa-uccánál állhatott meg. A koncesszió új bérloje, Novák István beadványt intézett a városhoz, amelyben azt kérte, hogy a Szabadság-téren is megállhasson és ott utasokat vehessen fel. Egyelőre megengedték, hogy a Szabadság-téren utasok leszállhassanak, de utasok felszállására nézve még nem döntöttek. Itt említjük meg, hogy a koncesszióért a vállalkozó az államnak 500.000 lej bért fizet, melyből a városnak 160.000 lej jut.

A volt aradi színházi zenészek százötvenezer lejű követelnek

Az aradi törvényszék november hatodikán mond ítéletet.

Az aradi járásbírósa ma tárgyalta folytatódóan Héja Ilona színházi korrepetitor és 13 színházi zenész keresetét, akik elmaradt fizetésükért perlik Szendrey Mihály volt aradi színházigazgatót. Héja Ilona tizenegyezer lej erejéig perli volt igazgatóját s a mai tárgyaláson Kelemen Márton tanut hallgatták ki, aki azt vallotta, hogy a karmesternőnek a társulattal kellett volna átmenni Temesvárra, de ezt megtagadta. A karmesternő ezzel szemben azt vallotta, hogy a társulat május elején ment át Temesvárra, neki azonban még a márciusi és áprilisi gázsiját sem fizette ki az igazgató. gyalásánál Szendrey Mihály ügyvédje pergátló kifogással élt s előadta, hogy a zenészek hasonló összeg erejéig már perelték az igazgatót. A zenészek ezt el is ismerték, azonban bejelentették azt is, hogy az előző keresetben szereplő összeg nem azonos a most tárgyalásra kerülő összeggel. A bíróság átkérte a törvényszéktől az első kereset doszáriát, amelyet a törvényszék át is küldött a mai tárgyalásra.

A zenészek jogi képviselője bejelentette, hogy a perelt 25000 lej összeget levonják a jelenleg perelt 150.000 lej kereseti összegből s így csupán 125 ezer lej megítélését kérik ennél a pernél. A bíróság helyt adott az ügyvéd kérelmének s az érdekes ügyben november 6-ára tűzte ki az ítélet kihirdetését.

— Edison agonizál. Newyorkból jelentik: Edison állapotában elérkezett az agónia. Ma egész nap eszméletlenül feküdt a nagy feltaláló és szerda óta nem vett magához semmiféle életmet. Kezelőorvosainak kijelentései szerint halála bármikor várható.

— Megtalálták a Bremen pilótájának holttestét. Newyorkból jelentik: Az ujskóciai partok mentén ma ráakadtak a Bremen nevű óceánjáró szerencsétlenül járt pilótájának, Simon Frigyesnek holttestére. A pilóta tetemét a legközelebbi városba szállították.

— Ötszázmillió alaptőkével megalakult a newyorki szanalási bank. Newyorkból jelentik: A Hoover által javasolt Nemzeti Hitelintézet a mai napon megalakult 500 millió dollár alaptőkével. A National Credit Corporation Bank, amely a szanalási alapot fogja kezelni, az alapszabályok értelmében alaptőkéjét szükség esetén egy milliárd dollárra is felemlheti. A céget ma hivatalosan bejegyzik. A hitelintézet székhelye Newyorkban lesz. Az ezermillió dolláros kölcsönkötvények felé az amerikai bankok veszik át.

— Véres verekedés volt az elmúlt éjszaka az aradi állomás közelében. A verekedést egy ittas társaság kezdte és annak során Anghelin Sasu bicskát ragadott és Muntean Silviu nevű ismerőst súlyosan megsebesítette. Muntean barátai ekkor Sasura támadtak és súlyosan bántalmazták. A két sérült embert az aradi kórházba szállították a mentők. A vizsgálat a verekedés ügyében megindult.

— Orvosi hír: Dr. Székely Károly fogorvos Str. Consistoriului 2. sz. rendelését a mai napon megkezdte. Mérsékelt árak.

— A Chevra Kadisa előjárósága közli, hogy az e hó 11-ére hirdetett tagfelvételi és tagavatási ünnepsége folyó hó 18-án délelőtt 9—1 és délután 3—5 órákor lesz a hitközség tanácstermében.

— Áramszünetelés. A villanytelep igazgatósága értesíti nb. fogyasztóközönségét, hogy nagyobb mérvű javítások miatt folyó hó 11-én vasárnap az áramszolgáltatás szünetelni fog: Reggel 8—12-ig Calea Aurel Vlaicu, Str. Moşioni, Str. Ghîba Birta, Str. Marasesti és az ezen utcák által határolt részekben, továbbá Gaiban, Ségában, Gradiste, Micalaca és a CFR Depou-ban. Reggel 8—2-ig Parneavaban.

— Az Erdélyi Kárpát Egyesület „Czárán Gyula”-osztálya október 11-én kirándulást rendez. Indulás vasárnap reggel a hegyfalvi villamoson 5 óra 25 perckor. Utirány: A livádiai állomás. Felfedő forrás, Kladova-völgy, Csétka-völgy, Gergely-csucs, Kovaszinc. Vezető: Rózsa Géza. A weekend-jegyek október 20-ig érvényesek. Vendégeket szívesen lát a Vezetőség.

Felix Bressart

nagyszerű vigjátékát

A garnizon rémét

ma mutatja be a

Central-mozgó

FIEDLER püspök a munkanélküliségről és az eltévelyedett emberiségről

nyilatkozik az Aradi Közlönynek

— Kezdetét vette Aradon a Kongregációk Országos Kongresszusa — Dr. Lakatos Ottó ünnepélyes megnyitó beszéde — A kongresszus első napja

Ünnepi hangulatban nyitották meg a mai napon az aradi Minoriták Kulturházának nagytermében a Kongregációk országos kongresszusát.

Délután négy óra előtt érkezett meg Aradra Fiedler István szatmári püspök autója, mely a megyéspüspököt és kíséretét hozta a kongresszusra. A püspök résztvett a délután négy órai kezdettel megtartott prézesi értekezleten, majd a Minorita-rendház vendéglakosztályában szállt meg. Az Aradi Közlöny munkatársa felkereste Fiedler püspököt, aki a rendház csendes télikertjében fel-alá sétálva beszélt a kongresszusról, a munkanélküliség mindinkább sötétülő árnyékáról és a hitélet szükségesszerű kimélyítéséről, mint egyetlen kivezető útról a fenyegető világkrízisből.

— A munkanélküliség enyhítésére Öszentsége XI. Pius pápa legutóbbi körlevelét intézett az összes püspökhöz, melyben megmutatja az utat az Istenétől eltévedett emberiségnek a jobb jövő felé.

— Miért nem tudják azt megérteni, hogy ami rosszul esik nekem, éppen úgy fáj embertársaimnak is? A szeretet az egyetlen kivezető út ebből a sötét világból. A megértés, egymáson segíteni akarás és Isten felé törekvés állíthatja csak meg ezt a sötétülő fergeteget. A hitélet kimélyítése, a lelkek közeledése az az út, amelyet Öszentsége olyan megkapóan kifejt körlevelében.

— Most van első ízben Aradon mint püspök Nagyméltóságod?

— Igen. Ma délután érkeztem a szatmáriakkal a kongresszusra. Nagyon örülök, hogy eljöhettek s résztvehetek ezen a szép ünnepségen. A kongregáció fejlődése igazán elismerésre méltó dolog és a hitélet kimélyítésén igaz eszközökkel fáradoznak. Ez a kongresszus nagyon szépen dokumentálja az emberek összetartozását, a testvériséget és egymás iránt való szeretetet.

A prézesi értekezlet közel három óra hosszúságú volt. Az értekezleten dr. Lakatos Ottó aradi plébános, Minorita háziönök elnökölt.

— A nagyvilág rosszasságával szemben a lilomos hajadonok és tisztaszemű ifjak serege apostoli hivatást tölt be és új embertípust jelent a huszadik században — mondotta dr. Lakatos beszédének kiemelkedő részében. Mi-

után méltatta a kongregáció vezetőinek munkáját, átadta a szót P. Jakubek Istvánnak. Dr. Lakatos megnyitó beszéde nagy tetszést váltott ki a jelenlevő papság soraiból. Dr. Jakubek István a „Kongregáció összetartozása és ápolása” címmel mondott beszédet, melynek során egy kongregációs szövetségbe való tömörülést sürgette. Beszéde végzetével felkérték P. Jakubeket, hogy fogadja el a kongregáció országos titkári állását, hogy összekötő kapocs legyen az összes kongregációk között. Utána Csörgő Benedek kolozsvári delegátus a „Prézesi beszédek és azoknak tárgya és forrása” címen tartott értekezletet, majd beszámolt arról, hogy a szerkesztése alatt álló kongregációs lap előfizetőinek hanyagsága miatt anyagi válságba jutott. A jelenlevő 50 pap és prézes megígérte legmesszebbmenő segítségét a lap megmentésére. Plesz József (Temesvár) az intézeti kongregációk előnyeit és nehézségeit fejtegette.

A prézesi értekezlet tagjai közül többen hozzászóltak, sőt maga Fiedler püspök is értékes hozzászólásokkal vett részt az értekezleten. Különösen a kongregációs szövetség megalapításánál szóltak fel a delegátusok. Végül elhatározták, hogy az egyházmegyei kongregációs szövetséget fenntartják a püspökségek fennhatósága és, védnöksége alatt. Az egyházmegyei vezetők Korner József dr. (Temesvár), Csörgő Benedek (erdélyi egyházkerület), Irsik Lajos (Szatmár) és Lestyán Endre dr. (Nagyvárad) lettek. A kongresszusra megjelentek az előadókön kívül: Végling János temesvári kanonok, dr. Lestyán Endre (Nagyvárad), Rech Géza temesvárgyárvárosi apátplébános, dr. Juhász Kálmán neves történetíró, Mayer Ker. János esperes, Lengyel István esperes, Veress Ernő kolozsvári szerkesztő, Sándor Imre az Erdélyi Katolikus Népszövetség igazgatója, Roskay Jenő petrozsényi esperes, Gálty Sándor plébános (Nagyvárad) dr. Szalay Mátyás, Siebig Frigyes lippai esperes, Suszter Tamás fakerti plébános, Papp Dénes, Karl Ferenc, dr. Fery Vilmos lugosi Minorita háziönök és még sokan Erdély hitéletének vezető férfiai közül. Dr. Pórhá Ágoston megyéspüspök holnap délelőtt érkezik meg a kongresszusra Magyar Pál püspöki helyettes kíséretében.

A VILÁGHÁBORU

kémszolgálatának rejtelmei

Ötödik közlemény — Egy kettős kém leleplezése — Az áruló cinkostárs — Milyen titkokat rejt egy szappandarabka belseje? — Megdöbbentő felfedezés — A főbelövés: humanizmus — Az életéért remegő kém vallomása

Az egyik ügynökömet rég óta azzal gyanúsítottam, hogy titokban kettős szerepet játszik és az oroszok számára is kémszolgálatot teljesít. Igen képzett, jó megjelenésű, intelligens fiatal ember volt, aki sokszor rendkívül értékes híreket hozott az ellentáborból, amelyeket azonban az elfogott orosz rádiójelektől már ismertünk. De feltűnően használhatatlanok voltak jelentései, amelyeket az ellenséges front mögötti tartálékokról küldött. Ez gondolkodáshoz vezetett. Egy napon magamhoz hívtam és a szemébe mondtam, hogy kettős ügynök, s hogy bizonyítékaim vannak, amelyek igazolják, hogy az oroszok számára is dolgozik. Meglepetve ugrott fel székről és égre-földre, szüleiére, családjára esküdözött, hogy mindez valótlan. Beszélgetésünk után, mint az ilyen kettős ügynökökkel szoktuk, szobájába zártam, kitűnő kosztal láttuk el és még aznap éjjel magam a harcra kísértem. Mielőtt elváltunk, félremagyarázhatatlanul a következőket mondtam:

— Ezúttal olyasmit szeretnék ön által meg tudni, amiről még eddig nincs tudomásom. Különben vége a köztünk lévő barátságunk.

Komoly bizonyítékom a valóságban nem volt ellene, a gyanum csupán ösztönszerű volt. De ez rövidesen igaznak bizonyult, mert az ügynök nem tért vissza.

Egy megrázó erejű leleplezés

Nemsokára csapataink az általános előnyomuláshoz csatlakoztak. A főhadiszállásunkat Lomsára helyeztük át, ahol eddig a VI-ik orosz hadtest parancsnoksága székelte. Ennek a városkának lakossága nyolcvan százalékgig bennszülött zsidókból állott. Elvégzett munka után este szórakozásból és kíváncsiságból néhány barátságatlan külsejű, meglehetősen piszkos vendéglőt kerestem fel. Egy este, amikor forró orosz tea mellett az egyik vendéglőben olvastam a hadvezetőség utasításait, hozzám jött a tulajdonos és azt kérdezte, vajon leülhet-e mellém? Rendkívül fontos közölni valója van. Természetesen székkel kínáltam meg.

— Tudom ezredes ur, hogy ön a német hadsereg információs szolgálatának tagja, — kezdte a vendéglős. — Mi, bennszülött zsidók boldogak vagyunk, hogy a németek megszállták Lomsát és hisszük, hogy a muszkák soha sem jönnek többé vissza. Nagyon rosszul bántak velünk. Ezért árulok el önnek valamit, amit már napokkal ezelőtt közölni akartam.

Az orosz kémszervezet főágense itt maradt Lomsában, az orosz parancsnokság megbízásából várta be a német csapatok bevonulását. Reggel mindig sokáig alszik, ha tehát kora hajnalban meglepi, lakásán elfoghatja.

A vendéglős a címet is közölte velem. Még az éjjel magam mellé vettem az egyik civilruhás ügynökömet és felkerestük az adott címet. Egész éjjelen át lesben álltunk. Reggel öt óra után kővesre kész revolverrel bekopogtunk a házba. Egy öreg asszony nyitott ajtót, mielőtt azonban még szóhoz jutott volna, ügynököm az orra elé nyomta revolverét s így megakadályozta azt, hogy a másik szobában tartózkodó orosz megbízottat értesíthette volna. Benyitottunk a mellékszobába, ahol egy férfi a székény előtt állt, háttal fordulva felénk. Valószínűleg azt hitte, hogy a háziasszonya lépett be, mert az ajtónyitására meg sem fordult. Revolvereinket mindketten reá szegeztük és harsány hangon kiáltottam felé:

— Fel a kezekkel!

Az idegen férfi meglepetve fordult felénk és ekkor magam előtt láttam a rég eltűnt ügynökünket. Tehát mégis jól sejtettem. Azonban azt mégsem gondoltam, hogy itt fogom őt le-

leplezni! A közeli napokban azután megtudtam, hogy milyen veszedelmes embert fogtunk el benne. Amikor rátörtünk és engem felismert, egy székre roskadt és az izgalomtól halk hangon suttogta:

— „Ismena!” (Árulás!)

Miközben társam a kém kezét a hátára kötözte s lábait összehajlósította, revolveremet homlokához szegeztem és ráparancsoltam, hogy erről a helyről meg ne mozduljon. Átkutattuk a szobáját, azután ruháit, de semmit sem találtunk. Amikor azonban cipőjét és harisnyáját is levetettük, egy kis darab szappan hullott a földre.

— A régi, ismert szappantrükk! — szóltam mosolyogva. A szappan kettétörtém és abban egy többszörösen összehajtott iv papírost találtam, amelyen az előnyomulásunk vázlata, a főhadiszállás leírása, a parancsnokló tisztek nevei és az egész csapatösszeállításunk ismertetése volt feltüntetve. A végén pedig az alábbi megjegyzés állott:

„Hiszem, hogy a csomagocskát holnap reggel elküldhetem.”

Miután belátta, hogy a tagadás már nem segíthet rajta, e szavakkal fordult hozzám:

— Ostobaság volt tőlem, hogy nem mondtam meg önnek az igazságot, amikor kérdezett. Semmi bajom sem történt volna... Most fölalkasztanak...

— Mi humanusabbak vagyunk mint ti! — válaszoltam. — Mi a kömekeket agyonlőjük...

— Most már amúgy is el vagyok veszve, holnap már talán nem élek. Csak annyit mondjon meg ezredes ur, hogy ki az a gazember, aki elárult?

A halálfelelem megszólaltatja a titkok tudóját

Hiába próbálkoztam kérdésekkel faggatni, semmit sem tudtam kivenni belőle. Reggel jelentést tettem a hadbírósnak, amely halálos ítéletet hozott. Az ítéletet még aznap végrehajtották...

Néhány nap múlva a cinkostársát is sikerült elfognunk. Remegő térdekkel állt előttem, égre-földre esküdözött, hogy eddig csupán küldönc-szolgálatokat teljesített s ez lett volna az első kémútja.

— És az utolsó! — vágtam rá hidegen. Ez hatott. Térdre esett és zokogva kért kegyelmet.

— Rajtam mulik, hogy vajon agyonlőnek-e, vagy nem! — mondtam. Abban az esetben talán irgalmazni fogok neked, ha mindent elmondasz, amit tudsz, fontold meg jól. Három óra múlva újból kihallgattak.

Három óra elmúltával ismét a szobámban volt. Halálfelelem ült ki vonásaira. Néhány percig hallgatott, azután beszélni kezdett:

— Tudom, hogy kémtársamat tegnapelőtt

Villámgyorsan szökött keresztül agyamon egy gondolat. Abból a körülményből, hogy a szappan a harisnyának a cipőből kiálló része alá rejtette, arra következtettem, hogy az egyik kémtársának még ma át akarta azt adni, hogy az a legrövidebb úton, még a mai napon az oroszok kezébe juttassa a fontos adatokat. Ő továbbra is Lomsában szándékozott maradni, hogy innen küldje jelentéseit az orosz főhadiszállásra.

A rejtélyes orosz kém

— Miután kezeink közül amúgy sem szökhettek meg többé, elárulom magának: — válaszoltam a kérdésére. — A saját cinkostársát árulta el pénzért, akit azzal biztattam meg, hogy a szappan az oroszokhoz vigye. Ma korán reggel jelentette fel nálam. Eredetileg úgy terveztük, hogy a társa lakásán tartóztatjuk le.

— Az a csirkefogó Linkevics, az az átkozott kutya! Sohasem bíztam igazán benne! — kiáltott fel dühösen és szeméi határtalan megvetést árultak el.

— Ki ön tulajdonképpen? — kérdeztem tőle. Szerettem volna adatokat ennek az embernek az életéből megtudni, mert biztos voltam abban, hogy nem ügynökmillióból származik. A gyanumat hetekkel ezelőtt még az is növelte, hogy olyan nagyfokú katonai képzettséget árult el, ami felett csak vezérkari tisztek rendelkeznek.

— Hogy a valóságban ki vagyok, az teljesen közömbös — válaszolta. — A papírjaim kezeiben vannak, amelyek természetesen hamisak. Céltalan lenne tovább tagadni azt, hogy önök ellen dolgoztam, a kéréssem most már csak az, hogy röviden végezzenek velem!

agyonlőtték... Megígéri ezredes ur Isten előtt, hogy nem lőnek agyon? Akkor mindent elmondok! — Megígérttem neki.

— Figyeljen tehát ezredes ur. Agyonlőtt társam valódi nevét nem ismerem. Az orosz ügynökök között köztudomású volt, hogy nagyon előkelő családból származott. De pénzért holttesteken gázolt keresztül. Két ügynököt miatta gyanúból, minden bizonyíték nélkül fölalkasztottak. Egy fiatal asszony nemrégiben öngyilkos lett miatta. Én magam alig néhány hete állok csupán vele összeköttetésben. Visszalépnem azonban nem lehetett többé! Tudtam, hogy halál vár reám... Egy szappandarabkát kellett az orosz kémszervezetnek átvennem. De ez a könnyebb megbízatás volt. Ennél sokkal súlyosabb feladat várt még reám. Az volt a megbízatásom, hogy egy német információs tisztet csaljunk át Lomsába, az orosz táborba. Elve kellett őt az oroszoknak átadnunk. S ez a tiszt ön lett volna, ezredes ur!

Autobuszkatasztrófa hat életveszélyes sebesülttel

Az utasokkal telt autobus belezuhan egy árokba

Moinestiről jelentik: Súlyos kimeneteli autószerencsétlenség történt ma délelőtt a Bacau és Moinesti közötti országúton. Egy bacau-i személyszállító autobus, mely naponta közlekedett a két város között, a délelőtti órákban, midőn Moinesti felé haladt, kormánytörést szenvedett és egy többméter mély árokba zuhan. Moinesti közelében ugyanis az országúton egy-egy több méter hosszú emelkedés van, amelyen a járműveknek keresztül kell haladni. Amikor az utasokkal telt autobus ennek a helynek körülbelül a közepe táján volt, a kormánykerék hirtelen eltört és a hatalmas autobus visszafelé a lejtőn lefelé kezdett menni. A beutazók között leirhatatlan pánik

keletkezett, mert a lejtős hely mellett két oldalon egy-egy több méter mély árok húzódik el. A bekövetkezendő szerencsétlenséget azonban már nem lehetett elkerülni, mert alig két-három pillanat múlva a hatalmas autobus az út jobb oldali árkába fordult. A szerencsétlenség színhelyére a közelben lévő házakból többen odasiettek és ezek kiszabadították a felfordult autobusban bennszorult utasokat. Az utasok közül hatan életveszélyesen, míg a többi utasok könnyebben sérültek meg. A hatóságok az autobus tulajdonosát, Jancu Leibut és a sofőrt letartóztatták. A vizsgálat a szerencsétlenség ügyében erőiesen folyik.

A világnomoruság legfőbb oka

Irtá: P. Jakubek István,

az Országos Katolikus Kongregáció elnöke

Az aradi háromnapos Kongregánista-Kongresszusra ide érkezett P. Jakubek István, aki az Országos Mária-Kongregációk elnöke és az alábbi cikket írta az „Aradi Közlöny” számára a kongregációk céljáról, létjogosultságáról és a kongresszus szükségességéről.

Boldogasszony seregszemléje kezdődött ma Aradon. A Mária-Kongregációk országos kongresszusára összejöttek a prézesek és tagok hogy megbeszéljék az utakat és módokat, ahogy a Boldogasszony tiszteletét s ezzel a lendületesebb katolikus hitéletet országsszerte fejleszteni s főleg a Mária-Kongregációk által izmosítani lehetne.

Ilyenkor a Boldogasszony seregszemlét tart gyermekei felett, hányan vannak s milyen lelkesedéssel, milyen szeretettel gyülekeznek ismét a hófőhár Máriás lobogó alá? Nincsen-e, aki elmaradozik társai mögött, kivonja magát a szolgálat alól, nincsen-e gárdájában hitlen, aki megelégedik az ígéreteiről? Nincsen-e, aki földi hiúságok, bűnök kevéért hátat fordít a Boldogasszony lovagi szolgálatának?

Vannak, akik azt mondják: minek ide kongregációs kongresszus? Hát nem volt nekünk teljesen elegendő a katolikus nagygyűlés? Erre azt feleljük: a katolikus nagygyűlések az egész ország katolikuságának összefogó megnyilatkozásai, közös kiindulási és elhatározási csatái. A kongregációs kongresszus pedig mindenek aprópénzreváltása. Az utolsó kongresszusunk két esztendővel ezelőtt volt Nagyváradon: ha lehet és szabad annyi más katolikus együletnek és szervezetnek a katolikus nagygyűlés mellett évenként még háromszor is kurzusokat, kongresszusokat rendezni, miért nem volna szabad a kongregációknak is legalább két évenként egy kongresszust tartani?

Azt is hangoztatják könnyű kijelentésekhez szokott emberek, hogy a kongregáció idejénmulta dolog s ma egészen más katolikus szervezetekre volna szükség. De a mélyebben gondolkodók, akik az életet több oldaláról figyelik, nagyon jól látják, hogy bármennyire szükség van másnemű katolikus szervezetekre is, a voltaképpeni hitélet mélyit s arra mégis csak elsősorban van szükség s hogy ezt a Mária-Kongregáció mozgalom milyen nagymértékben előmozdítja.

A mai világnomoruságnak legfőbb oka a Krisztus tanaitól elfordult, vallástalan, erkölcs-telen életfelfogás. Az igazi krisztusi ember-szeretetet trónjára jogtalan, bitorló módon felkapaszkodott az emberi önzés, lelketlenség. Ezt a főkot kell minden vonalon megszüntetni s ezt csak tiszta keresztényi életfelfogással lehet elérni, melynek főiskolája a mélységes hitéletet árasztó Mária-Kongregáció. A Mária-Kongregáció, mint a világi apostolok nevelőiskolája, kiváló alapja lehet az összes többi szervezkedő világmozgalomnak.

Nem kell tehát a világtól való elmaradottságtól félni a kongregációt. A közel négy-száz éves kongregáció nagyon sok társadalmi átalakulást és forradalmat látott elvonulni maga felett. Minden idők valamennyi változásában megtalálta a maga nagy feladatainak megfelelő működési teret, mert a kongregáció mindig szükséges és mindig aktuális. Hiszünk, hogy az aradi kongresszus is előbbre viszi ezt a mélységes, nagy gondolatot és újra megmutatja a kongregációknak az utat az emberiség boldogabbá tételére.

Sulyos büntetés

egy autógázolásért

Örökre eltiltották az autóvezetéstől.

Budapestről jelentik: A törvényszék Gurhauer Miksa fogorvost halálosvégű autógázolás miatt hat hónapi fogságra ítélte, azonkívül ezer pengő bírsággal sújtotta, valamint örökre eltiltotta az autóvezetéstől. Az ítélet jogerős.

SPORT KÖZLÖNY

Havaletz Péter, az AAC atlétája a Balkán olimpiád győztese

A diszkoszvetésben a nagy konkurencia ellenére az első helyen végzett.

Győztes dobása 39.75 méter volt.

Athéni jelentés szerint a görög fővárosban javában folynak a Balkán olimpiád atlétikai versenyei. A verseny legnagyobb szenzációja az aradi Havaletz Péternek, az AAC kitűnő atlétájának újabb sikere, aki az olimpiádon a diszkoszvetésben a nagy konkurencia ellenére is az első helyet biztosította magának. Az elért eredménye 39 m. 75 cm. igen jó eredménynek mondható, különösen ha számításba vesszük még azt is, hogy a nagy konkurrencián kívül

még erősen indiszponált is volt. Havaletz Péternek elért gyönyörű eredménye nemcsak Arad, hanem az egész ország sportjának dicsőretére válik. Havaletz Péter ez a sportszerű életet élő magyar fiú ez alkalommal is tanulmányoságot tett nagy tudásával. Számtalan esetben vitte már diadalra úgy Arad mint Románia sportját. Itt jegyezzük meg még, hogy Fritz Péter a súlydobásban 14 m. 16 cm.-es dobásával szintén az első helyen végzett.

Török—Szabó B.—Marczin halvesorral áll ki az atléták csapata az AMTE ellen

A munkások a legutóbb szépen szerepelt csapatjukat állítják az AAC együttesével szembe — A Gloria-CFR Temesvárott a TMTE ellen veszi fel a küzdelmet

A Herbay-bajnokság kezd mindjobban kibontakozni s most a harmadik forduló érdekes küzdelmeket ígér. Aradon helyi derby lesz, a két ösrivális, az AMTE és az AAC találkozája ígér izgalmas küzdelmet.

Az AAC Mikóczy kiállítására folytatán center-hal nélkül állott és emiatt előtérbe került az észszerű megoldás, amely szerint a kiváló képességű Szabó Bélát a csapat tengelyébe vonják, Török hátrahúzódik a jobbhalf helyére, míg a másik half Marczin lesz, akinek állandóan ez a helye. Az AAC halvesora bizonytal meg fog felelni, mert Szabó B. oly kiváló játékos, hogy nagyszerűen fel fogja magát találni a neki egyébként szokatlan poszton. Török Bécsben az Austria csapatában állandóan a halvesorban játszott és csak amióta visszaért, foglalta el eredeti helyét a támadó kvintetben. A sárga-fehérek csatárláncát egyébként a jó képességű fiatal center, Incze fogja irányítani. A védelem Theimlerral az élen is szilárd lesz. Az AMTE egy poszton sem változtat a bajnoki küzdelmekben összekovácsolódott együttesén, csupán Genud kapust fogja a fiatal Tyukodi leváltani. A mérkőzés az előjelekből ítélve izgalmas lesz, a futball igazi szépségét egyik együttes sem fogja csillogtatni, mert a derby-mérkőzés már évtizedek óta oly izgalmas és feszült atmoszférában szokott lezajlani.

ni, hogy a játékosok nem ügyelnek a szokott összjátékra, mindegyikükben inkább az ősi tűz lobog. A mérkőzést megelőzően az AAC kombináltja fog a Soimi-val találkozni.

A Gloria, amely a Slovan ellen respektábilis döntőt ért el idegen városban, idegen környezetben, a temesvári munkáseggyüttes ellen veszi fel a küzdelmet. A Gloria már régén vár erre a találkozásra, mert a TMTE-n keresztül akarja bebizonyítani a TAC elleni vereségének igaztalan voltát.

O Görögország győzött a szófiai Balkán-olimpiáson. Szófiából jelentik: A Balkán-olimpiás pontversenyében Görögország győzött 26 ponttal, 2. Bulgária 22 ponttal, 3. Törökország 9 ponttal, 4. Jugoszlávia 4 ponttal. Az uszásban a görögök győztek Bulgária ellen, a vívásban ugyancsak Görögország lett első, a lovasversenyeken Bulgária győzött Törökország előtt, kerékpárban Bulgária, labdarúgásban Bulgária, motorkerékpáros versenyeken Görögország győzött. A dijakat Cyrill herceg osztotta ki háromszázteritikes bankett keretében.

O Vasas—Nemzeti bajnoki mérkőzés kerül lejárásra szombat délután Budapesten.

O A Ripensia Várador. A temesvári proficsapat vasárnap Várador fog vendégszerepelni. Ellenfele a Crisana és Törökvs legjobbjából összeállított kombinált lesz.

O Kezdetét vette az Európa szabadstílu birkózó bajnokság. Budapestről jelentik: Ma vette kezdetét a Beketov-cirkuszban Európa bajnokságáért folyó szabad stílu birkózóküzdelen. A versenyen minden, sportszempontból számottevő nemzet indította reprezentánsait.

Véres verekedés

Egy korcsmai mulatozás epilógusa. — Az aradi törvényszék ítélete.

Véres verekedés történt Szintyén a községi korcsmában, ahol Ciorba Péter mulatott több társával. Az ivásnak veszekedés, majd verekedés lett a vége, amelynek folyamán előkerültek a kések és a verekedés során oly szerencsétlenül szurták meg Ciorba Pétert, hogy annak bal szeme kifolyt. A csendőrség a verekedők közül többeket letartóztatott. Ciorba Péter pedig hosszú ideig lebegett élet és halál között.

Ebben az ügyben ma tartotta a főtárgyalást az aradi törvényszék Orezeanu—Pop dr. tanácsa. A vádlottak padján Muntean Péter, Puskás György, Mot János, Ioan Péter és Boca György ültek. A vádlottak tagadták, mintha bármelyikük is bántalmazta volna Ciorba Pétert. A tanuvallomások alapján azonban a törvényszék Muntean Péter, Puskás György és Mot János bűnösségét beigazoltuak vette, akiket egyenként öt-öt hónapi fogságra ítélte. Ioan Pétert és Boca Györgyöt akik ellen konkrét bizonyítékok nem merültek fel a nyomozás során, a bíróság felmentette. Azonkívül elmarasztalta a vádlottakat ezer lei orvosi költség megfizetésében is.

UJSÁG

minden hónap első vasárnapján

A VILÁG URAI

címen külön ingyenes mélynyomású mellékleten érdekesítő és ismeretterjesztő tanulmányokban ismerteti

az utolsó 40 év irodalmi, művészeti, politikai, társadalmi és technikai eseményeit.

OLVASSA EL MINDENKI!
MINDENKIT ERDEKEL!

Az egész műhöz díszes, albumalakú bekötési táblát fog adni az UJSÁG kiadóhivatala.

FOGAK HÁZIORVOSA.

Az egyedüli rádióaktív gyógyfogpaszta, amely a fog lazulást és fogkóképződést megszünteti és fogait épségben tartja.
Romániai vezér-képviselő: „**SANITAS**” Laboratórium, Arad.

Színház — Irodalom — Művészet

Az aradi állásnélküli színészek dr. Radu polgármesternél

A polgármester intervencióját kéri, hogy dr. Janovicsnál elhelyezkedjenek.

Feltűnést keltő deputáció járt fenn ma délután Radu Cornel dr. intermár-bizottsági elnök hivatalában. Néhány állás nélkül maradt színházi alkalmazott verődött össze, hogy deputációt alakítva keressék fel a város vezetését annak érdekében, hogy Radu dr. elnököt közbenjárásra kérjék fel Janovics Jenő dr. színiigazgató és a jelenleg állás nélkül maradt színházi alkalmazottak között.

Radu dr. meglepetéssel fogadta a deputációt, amely egy listát nyújtott át neki mindazokról az aradi színésznőkről és színészekről, akik szerettek volna elhelyezkedni Janovics dr. új társulatában, de különböző okok miatt erre nem nyílt alkalmuk. Az Aradi Közlönynek módjában volt megszerezni a listát, amelyet az alábbiakban adunk közzé:

Szerződésnélküli színészek névsora. Nők: K. Lax Sári, Szentgyörgyi Manvi, Gy. Gömöri Emma, Joó Rózsi, Székely Sándorné, Abonyi Klári, Juhász Jolán, Horváth Mici, Héjja Ilonka korrepetitor, Ágai Margit, Riza Ilonka. Férfiak: Jávor Alfréd, Darvas Ernő, Kun Dezső, Szabó Gyula, Bihari Zoltán, Kiss Elemér, Simon József, Makróczy Levente, Székely Sándor, Szabó Pál, Kovács Mihály, Dorogi László és Havasi Jenő.

Radu dr. kijelentette a deputációnak, hogy hivatalosan nincs semmiféle jogcíme arra, hogy az új aradi színiigazgatót szerződtetése megkötésében bármilyen módon is befolyásolhassa. Ez Janovics dr. szuverén joga, a melybe a város vezetésének beleszólása nem lehet. Mindazonáltal, — tekintettel az előterjesztett névsor nagyságára — magánúton felhívja a színiigazgató figyelmét a névsorra és tolmácsolni fogja az állásnélküli színházi alkalmazottak kívánságát.

A délelőtti városi deputációról őszinte meglepetéssel értesültek a délután folyamán színházi körökben is. Különösen a férfiak listájának élén álló ismert nevű aradi színészek fejezték ki tiltakozásukat az Aradi Közlöny munkatársa előtt a délelőtti deputáció akciója miatt, amelyet tudomásuk és hozzájárulásuk nélkül indítottak az ő nevükben is. Az esti órákban Darvas Ernő színművész kereste fel szerkesztőségünket és annak közlésére kért fel, hogy semmiféle tudomása nem volt a megindított intervencióról és ahhoz hozzájárulását nem adta, tehát teljesen önhatalmilag éltek vissza nevének felhasználásával.

* Az aradi színház görli- és boyiskolája. A modern statisztika kinevelésének lehetősége vezette az aradi színház igazgatóságát, amikor elhatározta, hogy az idei szezonban görli- és boyiskolát létesít, amely szakszerű kiképzésben részesíti a gracióz mozgástechnikával és jó alakkal rendelkező nőket és férfiakat. Hetényi Elemér főrendező személye abszolút garancia arra, hogy az iskolába kerülő görlik és boyok szép eredménnyel kezdenek a pályát. A felvételre jelentkezett görliket és boyokat vasárnap délelőtti tizenegy órakor fogja levezgáztatni a színház igazgatósága, annak megállapítására, hogy a kívánt követelményeknek megfelelnek-e.

Hullagyalázást követett el a budapesti cukrászleány gyilkosa

Tonkó Bélát a bíróság nyolc évi fegyházra ítélte

Izgalmas jelenetek a fő-tárgyaláson — Az orvosszakértők jelentése — A bíróság zárt tárgyalást rendelt el

Budapestről jelentik: A bíróság ma tárgyalta azt az annakidején, ez év áprilisában nagy szenzációt keltett bűnügyet, amely a Rákóczi-úti Imperiál-szállodában játszódott le. Amint a bűnügy részletei ismeretesebbek is: Tonko Béla budapesti fiatalember a szállodában meggyilkolta Szendrey Margit 16 esztendősen leányt, egy pesti mozi cukorkaárusitóját. A bíróság Florián tanácselnökkel az élén, negyed 10 órakor vonult be a terembe és előbb a fiatal gyilkos személyi adatait kérdezte meg. Tonko Béla halk hangon válaszolt, majd a vádirat rendelkezéseinek ismertetésére került a sor. Ebből kiderülően az ügyész szándékos emberöléssel vádolja Tonko Bélát, aki ez év április 24-én ölte meg a leányt. Tonko kezdetben úgy állott a bíróság előtt, mintha nem is ő lett volna a per főszereplője. Csak a vádirat utolsó szavainál kezdett zokogni és sűrűn emelte szeméhez zsebkendőjét. Amikor az elnök megkérdezte, hogy bűnösnek érzi-e magát, szintén halkán felelte:

— Igen...

Ezután Zádetszky ügyész a lelnök emelkedett szólásra és a nyilvánosság kizárását kérte, tekintettel arra, hogy a bűnügy részletei sértik a közérkölciséget és rossz példával szolgálnának. A bíróság így határozott.

— Nos, mondja el, mit hozhat fel a ment-ségére? — hangzott az elnök kérdése.

Tonko igen megfontoltan igyekezik beszélni, minden szavánál gondolkodik.

Elmondja, hogy hosszas állástalanság után ez év április 20-án feltörte édesapja takarékperselyét, amelyben 260 pengő értékű pénz volt, ebből 210 pengőt ellopott, majd elszökött. 22-én ment a Bodograph mozgóba és ott ismerkedett meg a csinos Szendrey Margittal, akitől rövid beszélgetés után megkérdezte, hogy hajlandó lenne-e vele tölteni egy éjszakát valamelyik szállodában. Szendrey Margit igent mondott. Másnap, előadás után, megvárta a leányt és befelé igyekeztek a városba. A Rákóczi-útra kerültek, hogy szállodát keressenek. Amikor az Imperiál-szálloda elé értek, ő megkérdezte a leányt, hogy ez jó lesz-e? Szendrey Margit beleegyezett és ekkor betértek a portáshoz, aki kétágyas szobát nyitott részükre. Az előbe tett bejelentési lapra előbb csak a maga nevét írta, amire a portás azt

mondotta:

— Kérem, írja be a felesége nevét is...

Ekkor ő, amint előadta, zavarba jött. Nem tudta a leány nevét, de habozás nélkül írta be ezt a nevet: Krausz Mária.

Ezután a szobában történtek elbeszélésének időtartamára zárt tárgyalás következett, amely után Tonko barátait mint tanukat hallgatta ki a törvényszék. Majd a leány mostoha-anya és munkaadója vallottak, a munkaadónő vallomása kedvezőtlen volt, amire az anya felugrott és a szemébe mondta, hogy hazudik. Ki-jelentette, hogy valahányszor leánya után érdeklődött, mindannyiszor kedvező választ kapott felőle, csak most változott meg a véleménye.

Utána Kenyeres Balázs orvosszakértő a boncolás véleményét adta elő. Szerinte a leány 20 évesnek látszott, fejlett teremtés volt, noha nemrég töltötte be a 16-ik életévét. A leány a halála előtt érintetlen volt és csak a halál beállta után következett el ellene erőszakot. Minnich Károly orvosprofesszor szakvéleményéből a gyilkos elmeállapota derül ki. Véleménye szerint Tonko epilepsziás alkatú, csekély szellemi értékű, degenerált, indulatokra hajlamos fiatal-ember, aki inaséveiben egy diáktársát hirtelen haragjában kalapáccsal is képes volt fejbesul-tani. Bátyjával pedig, amikor egyszer összekü-lönbözött, a veszekedést annyira a szívére vette, hogy a Dunának ment. A szállodai szituáció alkalmasnak bizonyult arra, hogy szenvedé-lyes indulatokat váltson ki belőle és ez három-szoros támadásra ösztökölte. Előbb fojtogatni kezdte, majd kétszer beleszurt, azután pedig a leány övét hurkolta a nyakára. Tonko kétségte-lenül csökkent beszámíthatóképességű, de nem elmebeteg — hangzott végül a szakvélemény.

A vád- és védbeszédek elhangzása után a bíróság ítélethozatalra vonult vissza, de csak hamar ismét megjelent és Florián elnök enun-ciálta a törvényszék döntését, amely szerint szándékos emberölés miatt bűnösnek mondotta ki s ezért 8 évi fegyházra, valamint 10 évi hi-vatalvesztésre ítélte. A büntetésbe öt hónapi vizsgálati fogságot tudnak be. Az ítélet indoko-lását szintén zárt tárgyaláson olvasták fel. Az ítéletet Tonko nyugodtan hallgatta végig és nem felebbezett, de megnyugodott a döntésben Zádetszky ügyész a lelnök is és így az ítélet jogerős.

Herczeg Ferenc megvált a Budapesti Hirlaptól

Budapestről jelenti tudósítónk: Herczeg Ferenc, akinek neve három év óta szépirodalmi főmunkatársként szerepelt a „Budapesti Hirlap” lapfejen, megvált a B. H.-tól. A „Budapesti Hirlap”-ot most mint főszerkesztő Csajta Ferenc és mint felelős szerkesztő Nadányi Emil dr., aki egyúttal a „8 Órai Ujság” főszerkesztője, jegy-zik. Herczeg Ferenc azon három esztendő alatt, amíg neve a „Budapesti Hirlap”-on szerepelt, nem fejtett ki nagy működést a lapban, neve inkább csak díszet jelentett. Nagy ünnepeken írt egy-egy cikket.

Most, hogy a B. H. kénytelen takarékoskodni, nem fizethette Herczeg Ferencnek továbbra is nagy tiszteletdíját, pusztán nevének feltüntetése-ért és ezért barátságos megegyezés alapján az illusztris író megvált a B. H.-tól és neve lekerül a lapról. Herczeg Ferenc evvel egyidejűleg cikkírói minőségben visszatért a „Pesti Hirlap”-hoz, a melynek a B. H.-val való kapcsolatáig munkatársa volt.

* Dr. Bucsanýi Gyula, az ismert budapesti fő-orvos, a természetes életmód előharcosa épp most jelentette meg legújabb könyvét: „Az érelmesze-sedés természetes megelőzése, gyógyítása és kez-élése” címmel. A mű elterjedését nagyban előse-gíti az a körülmény, hogy ára csak P. 1.50 és min-denki számára könnyen hozzáférhető. Kiadója az ismert budapesti könyvkiadó: Novák Rudolf és társa-cég.

Az ERDELYI ÉLET minden száma szenzációs tartalom-mal jelenik meg.

* Meddig fogsz szeretni? az aradi színtársulat megnyitóelőadásán. Az aradi színtársulat vezetősége lázasan készül az október huszonkettediki be-mutatókozásra. A szezonnyitás ünnepélyes keretek között fog lezajlani. Janovics Jenő dr. igazgató beköszöntő beszéddel nyitja meg az ünnepséget, amely után a társulat prózai együttese Halász Im-re ragyogó vigjátékát mutatja be az aradi közön-ségnek. Halász Imre a modern karrieres lázas üte-mű tempójával bukkant elő az ismeretlenség ho-mályából, Jóizű humorral telített vigjátékát első-nek a budapesti Belvárosi Színház játszotta el. A bemutatónak olyan páratlan volt a sikere, hogy a rákövetkező napokon Bécsből Londonig futott a darab és így Halász Imre a szó szoros értelmében máról-holnapra lett világhírű író. A „Meddig fogsz szeretni?” kitűnő szereposztásban kerül Aradon be-mutatásra.

* A „Melódia” magyar dalkör és „Liszt Fe-renc”-zeneegyesület folyó hó 11-én, vasárnap dél-előtt 10 órakor tartja alakuló gyűlését a Magyar Otthonban, Str. Romanului (volt Zrinyi-u.) 8. sz.-alatt, melyre az érdeklődőket tisztelettel meghívja az előkészítő bizottság.

A szerkesztésért
STAUBER ISTVÁN

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Nehézségek tornyosulnak a Magyarországon

Ujra Jugoszlávián és Csehszlovákián át megy az élőállat. Súlyos károkat szenvednek az aradi exportőrök

A Franciaországba és Olaszországba irányuló román állatexport elé újabb nehézségek tornyosulnak. Az *Aradi Közlöny* annakidején részletesen beszámolt arról, hogy a Sinaiban megkötött magyar-román kereskedelmi szerződés révén végre élőállatexportunk fellendülhet és nagyobb haszonnal dolgozhat majd, mert nem kell kerülő utat tennie ahhoz, hogy a román állatkivitel vagonjai a messze nyugati államokba elkerüljenek, hanem ezennél Magyarországon keresztül is szállíthatunk élőállatot. Ez ugyanis fuvardíj-csökkenést jelentett volna és így a román élőállat sokkal inkább megállítható volna a versenyt a külföldi piacokon.

A kereskedelmi szerződéssel kapcsolatos új állategészségügyi egyezmény szeptember elsején lépett életbe és erre támaszkodva, a magyar földművelésügyi minisztérium arra az álláspontra helyezkedik, hogy mindaddig, míg a francia és az olasz kormány nem ad ki olvértelemű nyilatkozatot, hogy akkor is beengedi a Romániából jövő élőállatszállítványt, ha az betegen érkezik meg akár a francia, akár az olasz határra, addig Magyarország nem enged át területén a Francia- és Olaszországba

irányuló román állatszallítványokat. Magyarországnak ez a lépése jogos, mivel a magyar-román egyezménynek tényleg van egy ilyen intézkedése.

Románia részéről már többször is történt intervenció a francia és olasz kormánytól, amellyel azonban, hogy az eredményre vezetett volna, amennyiben a francia és olasz kormány a szükséges nyilatkozatokat még nem adta ki. Így tehát az exportot újból csak kerülő úton lehet folytatni. Az *Aradi Közlöny* munkatársának ma alkalmá volt több élőállatexportőrrel beszélni, akikről azt az információt nyerte, hogy a két érdekelt állam említett nyilatkozatának hiánya már eddig is nagy károkat okozott az aradvidéki állatexportnak.

Most ugyanis az Olaszországba irányuló szállítványokat újból Zombolyán, míg a Franciaország felé irányuló szállítványokat Halmin, vagyis Csehszlovákián át kell irányítani. A szállítási költségek most ismét felszaporodnak és ugyanaz a helyzet áll elő, mint akkor, amikor még nem lépett életbe a magyar-román kereskedelmi szerződés. Az ügyben a kormány sürgős intervenciójára lenne szükség.

Francia nyomásra fuzionálnak a bécsi nagybankok

A pénzügyi szenzációt a kormány félhivatalosan bejelentette — Ujabb akció a német-osztrák vámunió megakadályozására — Előterben a dunai államok konföderációs terve — Az osztrák kormány félhivatalosan bejelenti a bécsi nagybankok fuzióját

Bécsből jelenti az *Aradi Közlöny* tudósítója: Hat hét előtt az *Aradi Közlöny* bécsi tudósítója szenzációs leleplezéseket közölt a bécsi nagybankok küszöbön álló kényszerfuziójáról. A Creditanstalt összeomlása után immár csak két intakt nagybankja maradt Auszriának: a Niederösterreichische Escomptegesellschaft és a Wiener Bankverein. Hiteles információk alapján megírtuk, hogy ugy az Escomptegesellschaft, mint a Bankverein a nyár végén súlyos helyzetbe kerültek és kénytelenek voltak segítséget kérni külföldi részvényeseiktől. Ezek a kért segítséget meg is adták, azonban kikötötték azt, hogy a pillanatnyi segélynyújtást rekonstrukció fogja követni és a szanálás során nagyszabású leépítések után az Escomptegesellschaft és a Bankverein fuzionálni kötelesek. Megírtuk akkor azt is, hogy ehhez a fuzióhoz előreláthatóan csatlakozni fog néhány középintézet, mint a *Mercurbank*, a *Kompassbank* s a *Kontrollbank* is. A leleplezések az osztrák főváros pénzügyi köreiből is nagy feltűnést keltettek, az érdekelt osztrák pénzintézetek azonban megtalálták módját, hogy megakadályozzák a leleplezéseknek a bécsi sajtóban való pertraktálását. Így hat héten át a bécsi sajtó hallgatása miatt ugylátszott, mintha tudósításaink nem feleltek volna meg a valószínűségnek. A bécsi pénzintézetek nem mertek kiadni cáfolatot. Most hat hét után az osztrák kormány hivatalos orgánuma fényesen igazol-

ja az *Aradi Közlöny* bécsi hírszolgálatát, amely ebben az esetben is, miként ez már ismételt előfordult, megelőzte az egész világsajtót.

A keresztényszocialista párt és a kormány félhivatalosa, a „Reichspost” most első oldalán három hasábos címmel bejelenti, hogy

a francia tőke az összes bécsi nagybankok fuzióját kívánja

és ezt a követelést junktimba hozza az új osztrák külföldi kölcsönrel. A kormánylap híradását a bécsi banksajtó részint agyonhallgatja, részint gyengíteni akarja. Ugyilátszik a bécsi bankok a publikumot befejezett események elé akarják állítani. Aki az osztrák sajtóviszonyokat ismeri, az azonban tisztában van avval, hogy a „Reichspost” csakis a kormány autorizációja alapján közölhetette ezt a hírt, amellyel egyébként *Schober* alkancellár-külgügyminiszter orgánuma, a kormánykoalícióban résztvevő nagynémet néppárt félhivatalosa, a „Wiener Neueste Nachrichten” is foglalkozik. A német nacionalista irányzatú lap azt írja, hogy a franciák politikai okokból szorgalmazzák az osztrák nagybankok fuzióját, mivel így majdnem teljes egészében kezükbe kerülne az osztrák ipar és így aránylag csekély befektetéssel megszerezvén a hegemoniát az osztrák magángazdaságban, egyszersmindenkora lehetetlenné tennék a német uniós törekvéseket és megkönnyítenék a dunai államok konföderációs tervét.

Bécs után Budapesten is felmerül a nagybankok fuziójának terve

Késő esti órákban jelenti tudósítónk: A bécsi nagybankok fuziójáról szóló tárgyalások a legnagyobb titokban folynak. Az egyes érdekelt bankvezérek, akik a fuzió folytán feltik pozíciójukat, nagy erőfeszítéseket tesznek a terv elgáncsolására. Mivel azonban a bankfuziót Franciaország is kívánja és a „Reichspost” jelentése szerint *Buresch* kancellár is pártolja, valószínű, a gáncsvetések nem járnak sikerrel.

A bécsi pénzpiacon elterjedt hírek szerint Budapesten is felvetődött a nagybankok fuziójának terve. A kicsiny ország számára igen

költséges a külön dolgozó nagybankok adminisztrációja és a gazdasági helyzet Európában még sokáig nem lesz olyan, hogy bázt biztositson a pénzintézetek légiójának. Ma, amikor már Amerikában is megindult a nagybankok fuziója, Európa sem zárkozhat el ez elől és ezért Bécs után Budapesten is megindultak a tárgyalások a nagybankok vezérei között. Ezek a tárgyalások, amelyek a legnagyobb titokban folynak, a fuzió láncolatát célozzák, úgy hogy ezeknek perfektuálása után maximálisan három nagybank urálna a magyar pénzpiacot.

Bucurestibe utazó olvasóink figyelmébe!

Az „Aradi Közlöny” Bucurestiben a következő újságkioszkokban kapható:

„Hotel Stanescu”-val szemben (Str. Regalan)

Calea Victoriei, Picadilly-kávéházzal szemben

Calea Victoriei és Bulevardul Academiei mindkét sarkán

„Athene Palace” szállodával szemben levő sarokbódében

„Grand Hotel”-lel szemben, a főposta sarkán

Feloldották a bírói zárlat alól az aradi „Traian” szeszgyárat

Ciupuliga végrehajtó ma eltávolította a bírói pecsétet. — A gyár ismét megkezdte üzemét.

A Bancara Romana pénzügyi temesvári fiókja végrehajtás foganatosítását kérte az aradi „Traian” szeszgyár ellen. A kérelem alapján az aradi bíróság elrendelte a végrehajtást és Ciupuliga végrehajtó 75.000 lej értékben le is pecsételte a gyárat teljes berendezéssel együtt.

A gyár ilyen módon beszüntette üzemét, de a szigorú foglalat ellen a „Traian”-gyár tulajdonosai *Weil Károly* dr. aradi ügyvéd útján fel-folyamodással éltek s kérték a pecsét eltávolítását. Az aradi törvényszék most tárgyalta az ügyet, helyt adott a gyár kérelmének és elrendelte a pecsét eltávolítását. A törvényszék döntés alapján ma megjelentek a szeszgyárnál *Epstein Béla* és *Ciupuliga* bírósági végrehajtó, aki eltávolította a pecsétet, amelynek megtörténte után az alperes cég ismételtén a gyár birtokába jutott s azt folytatólag üzembe helyeztet.

Tekintettel azonban arra, hogy a felperes bank ezáltal követelésére teljes fedezetet nem nyert, kérte a törvényszéket, hogy a folytatolagos biztosítási végrehajtást rendelje el. A bank az erre vonatkozó kérelmet már be is adta az aradi törvényszékhez.

= A Francia Nemzeti Bank is felemelte a kamatlábát. Párisból jelentik: A Francia Nemzeti Bank a mai napon tartott igazgatósági ülésén a leszámítolási kamatlábát két százalékról két és fél százalékra emelte fel.

= Arvereznek a vámhivatalban. Az aradi vámhivatal közli, hogy folyó hó 24-én reggel 9 órai kezdettel a vámhivatal helyiségében a következő tárgyakat adják el árverés útján: 3150 kgr. plüss és lenszövet, 23 kgr. vatelin, 18.500 kgr. 50 %-os lenvászon, egy vagon (10.000 kgr.) homok, 937 kgr. vatelin, 135 kgr. farába, 1125 kgr. kartonpapír, 81 kgr. gépalkatrész, 188 kgr. fayence edény, 17 kgr. film, 121 kgr. hitközségi kalendárium, 188 kgr. feldolgozatlan len, 9 kgr. műselyem, 6 pár gyapjúharisnya, 4 kgr. gyapjúszövet, 3 pár cipő és még sok egyéb holmi.

= Az amerikai gazdasági válság számadatokban. Londonból jelentik: Thornton Henrik, a kanadai nemzeti vasutársaság vezérigazgatója a napokban egy nyilvános gazdasági konferencián elmondott beszédében rendkívül érdekes számadatokkal bizonyította az Egyesült Államokban uralkodó gazdasági depresszió megdöbbentő eredményeit. Ezekből kitétni, hogy 1929. június eleje óta nem kevesebb mint 2400 bank bukott meg az Egyesült Államokban, amelyek összevéve 1600 millió dollár betétállománnyal rendelkeztek. A kereskedelmi vállalatok közül összesen 54.182 ment csődbe 1350 millió dollár passzívával.

= A mai héti piac árai. Tojás darabja 1.60 1.80 lej, kövér liba párja 360—420, sovány liba 140—160, sovány kacsa 70—90, kövér kacsa 140—160, tyúk 40—60, csirke nagyság szerint 70—90, tehénturó 8—10, juhturó 32—35, vaj 60—80, tej literje 5—6, tejföl 30, keltáposzta egy darab 1 lej, zöldbab kgr. 80—90, burgonya 3—4, hagyma 3—4, fokhagyma 10—14, alma 3—5, savanyu kaposzta 7—8, szőlő 4—8, barack 10—18 lej.

RÁDIÓ KÖZLÖNY

Rovatvezető: Sztolár Jenő

Mi a távolbalítás?

A távolbalítás alapelvét akarom, ígéretemhez híven, az alábbiakban ismertetni:

A leadóállomáson, az átvitelre kerülő képet egy u. n. „Nipkow“-tárcsával pontokra (képelemekre) bontják és ezeket elektromos impulzusokká, még pedig mindig a pont fényerejének megfelelő erősségű árammá alakítják át a fotocella segítségével. Ezek az áramok aztán felerősítve egy leadóállomáson keresztül az éterbe kerülnek.

A kép felvételénél tehát elsősorban egy rádiófelvételkészíték szükséges, amely a beadott jeleket felveszi és felerősíti. Ennek a készüléknek azonban bizonyos követelményeknek meg kell felelnie, mert különben a képátvitel nem sikerül. A készülék hangszóró kapcsaihoz csatlakozik a tulajdonképpeni távolbalító készülék (Telehor.) Itt történik az elektromos-impulzusok megfelelő erősségű fénypontokká való átalakítása. Ezt a műveletet egy speciálisan erre a célra készült „Glimmlámpa“ végzi. Egy, a leadóállomás korongjával szinkron forgó, Nipkow-tárcsa a fémpontokat az eredeti sorrendbe összerakja és a kép, esetleg felnagyítva, láthatóvá válik.

Ha meggondoljuk, hogy egy teljes képet kb. 1/10 másodperc alatt kell átvinni, hogy a megfigyelő állóképet láthasson s hogy a kép eléggé tiszta legyen 1/10 másodperc alatt 1500 képelemet kell továbbítani, fogalmat alkothatunk magunknak azokról a nehézségekről, a mellyel a feltalálóknak meg kell küzdeni.

Amerikai közvetítés? A műsor szerint Königs-wusterhausen október hó 2-án este 9 órakor közvetíteni akarta Newyorkból Kurt G. Sell előadását „Amiről Amerikában beszélnek“ címmel. A

közvetítést nagy érdeklődés előzte meg, s a kérdéses időben az összes német állomások Königs-wusterhausent relézték. Elérkezett a 9 óra de a várva-várt közvetítés késett. Végre is Königs-wusterhausen valódi angol — hidegvérrel bejelenti, hogy a feltűnően rossz légköri viszonyok miatt nem tudja Amerikát közvetíteni. Helyette azonban néhány amerikai tánclemez játszanak le.

Melyik a készülékben a végerősítő cső? Ha a készülék teljesítményét egy modern 3 rácsos végerősítő csővel növelni akarom, ki kell a régi csövet vennem. Persze ilyenkor fölmerül a kérdés: melyik is az a bizonyos végerősítő cső? A kikérés teljesen egyszerű. Kapcsoljuk be a készüléket és a hangszórót. Huzzuk ki a hangszóró egyik dugaszát és bizonyos időközönként érintsük hozzá saját hüvelyéhez. Na most vegyünk ki egy lámpát a készülékből, bármelyiket. Ha a kattanás megmarad, a csövet tegyük vissza, nem ez a keresett. Ha azonban a kattanás elmarad, akkor megtaláltuk a végerősítő csövet.

Rádió műsor.

— Romániai időszámítás. —
SZOMBAT, OKTÓBER 10.

Bucuresti, 13. Gramofon, 18. Sibiceanu zenekar: könnyű és román zene. 20.30. Opera. — Budapest. 10.15. A 2. honv. gyakorlati zenekarának hangversenye. 13. Déli harangszó. 13.05. A Városi Színház kamarakórusa férfikvartettjének hangversenye. 5. Török Sándor novellái. 6. Egy pesti muzikus regényes élete. Sebestyén Ede előadása. 6.25. Orosz balalajka zenekar hangversenye. 7.45. Szemelvények a „Nótáskert“-ből. Előadja Molnár Imre dr. Zongorán kíséri: Lányi Viktor. 8.30. Az Opera előadásának közvetítése. Puccini: „Turandot“. Majd: Pertis Jenő és cigányzenekarának hangversenye. — Bécs. 12.30. Winternitz zenekar. 14.45. Gramofon. 18.30. A karintiai népszavazás emlékünnepe. 20.30. A rokokó zene. 21.30. Lehár: „Luxemburg grófia“ c. operett. 24. Tánccgramofon. — Belgrad. 12.05. Gramofon. 13.05. Rendőrzene. 18. Népdalok. 18.30. Rendőrzene. 21. Hegedűverseny. — Berlin. 17.05.

Szórakoztató zene. 19.30. Játék két zongorán. 23.30. Majd Géczy Barnabás tánczenekara. — Hellsberg. 21. Weber: A bűvös vadász c. opera 1. felv. 22.10. Alkali kabaré. 23—0.30-ig tánczene Berlinből. — Langenberg. 18. Könnyű zene. 21. Vidám est. Majd 0.30-ig est zene. — Milano. 20.15. Könnyű zene. 20.45. Gramofon. 24. Jazz. — Pozsony-Bratislava. 15.15. Német és magyar hangverseny. — Róma. 18.30. Szórakoztató zene. 21.10. Gramofon. 22. Donizetti: Lammormoori Lucia, négyfelvonásos opera. — Svájc Aleman adó. 19.30. Offenbach: Orfeusz a pokolban c. operett. — Varsó. 21.15. Könnyű zene. 23.15. Chopin művek. 24. Tánczene.

VASÁRNAP, OKTÓBER 11.

Bucuresti. 12. Luca-zenekar. 13. Gramofon. 19. Marcu-zenekar. 19.10. Marcu-zenekar. 20.40. Gramofon. 21. Scullay: „A lámpagyújtogató“ című operettje. — Budapest. 9.30. R. kath. istentisztelet. 12.15. Evang. istentisztelet. Majd: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. 3. Gramofonhangverseny. 4.30. (Rádiószabadegyetem). Utána: Szalonzenekari hangverseny. 7. Cselényi József ezrediek magyar nótáestje. 8.45. Vidám est. Utána: Engel István zongorahangversenye. 11.15. Sovánka Nándor és cigányzenekarának hangversenye. — Bécs. 11. Orgonaverseny. 12. Bécsi szimfonikus zenekar. 14.05. Verdi: Traviata című operája gramofonon. 16.05. Holzer-zenekar. 18.20. Operettrészletek. 19.20. Schumann: A-dúr vonónégyese. 23.25. Jazz. — Belgrad. 12. Cigányzene. 13.30. Szórakoztató zene. 14.30. Film H. 18.30. Jazz. 22.15. Hauser hegedűművész hangversenye. 23.20. Könnyű zene. Utána: Jazz. — Frankfurt. 20.20. Kienzl: A bibliás ember című operája. 23.55. Tánczene. — Katowice. 18.45. Rendőrzene. 21.15. Népszerű hangverseny. 24. Könnyű- és tánczene. Königs-wusterhausen. 19. Nansen-emlékünnepe. 20.25. Zwingli Ulrich 400. halála napjára. — Langenberg. 17.30. Szórakoztató zene. 21. Eysler: Az aranyos mesterné c. operett. 24.15. Jazz. — Leipzig. 17. Szórakoztató zene. 19.45. Hízi zene. 21. Millöcker: Gasparone c. operettje. Majd tánczene. — Milano. 17. Kálmán: A báladér, operett. 20.05. Könnyű zene. 21.45. Mascagni: A kis Marat, opera. — München. 20.35. Beethoven: Fidele c. opera. 23.45. Tánczene.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4 vasárnap 5 Lel vastagabb betűvel 8. illetve 10 Lel. A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 40, vasárnap 50 Lel. A vastagabb betűvel kívánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal felelőse magának a jogot hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Csak válaszhelyezéssel ellátott kérdéshirdetésekre válaszolunk. Aláíratok felkérés levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

HIRDETÉSEKET DÉUTÁN 5 ÓRAIG VESZÜNK FEL

Rádiók és anódpótlók!

Rosenfeld Géza villany és rádiószerező, új Neuman-ház, Bulev. Reg. Maria 9.

ALKALMAZÁS.

A háztartás minden ágában,

varrásban jártas intelligens leány, házikészasszonyi, vagy háztartásvezetői állást keres.

Cím: Sipos Jozefin, Maderat, jud. Arad.

LAKÁS.

R. NDEIVÜL elegáns földszintes háromszobás összkomfortos lakás, fűthető hálójával nagy mellékhelyiségekkel, kimondottan nappali, kiadó novemberre. Strada Afărăsești 2. 3403

KERESEK 2 butorozott szobát konyhával, vagy konyhabasználattal, fürdőszoba és mellékhelyiségekkel október 15-re. Címeket az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 3402

HAROMSZOBÁS, fürdőszobás, belvárosi lakás kiadó türesen vagy butorozva. Str. Eminescu 35. 3398

UJONNAN FESZTETT háromszobás uccai fürdőszobás lakás két bejárattal, oszlos egy szobás alkóvos lakás, mellékhelyiségekkel, azonnalra kiadók, volt Lipót-ucca 7. 3401

BGY-KÉT és háromszobás lakás kiadó. Bővebbet: v. Andrassy-tér 19, a ház-mesternél. 240

2—3, esetleg 4 szobás

teljesen modern magastörszintes uccai lakás, nov. 1-re nagyon kedvező feltételek mellett kiadó. Megtekinthető 2—4-ig v. Maros-ucca 5. szám alatt. Dr. Borsos. 3404

KETSZOBÁ, konyhas 1-ső emeleti lakás, a Szabadság-tér sarkánál kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

EGYSZOBÁS, konyhas lakás főtéren kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 200

KIADÓ a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 2 szoba, előszoba, konyhából álló lakás. Cím: Calea Banatului (v. Asztalos Sándor-ú.) 3. 800

VÉTEL ÉS ELADÁS.

FÉRFISZOBÁ, osontszintű háló eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

EBEDLŐ, háló, szalonberendezések, perzsa és gyári szőnyegek, függönyök, stirok, filémunkák, szőrmék felszörmézéshöz, mormotta bunda, nyestbőr, antik asztali lámpák, Berger-fotók, fotelrámak, antik órák, tükrök, festmények, manikűr-készlet, neszeszeres bőrönd, mosdó servise, ezüst tárgyak, zongorák, hegedűk, álló villanylámpák, díszlámpák, ebédasztal és székek, tükör alá asztal, kis asztalok, falitálcák, virágceszirtartó, íróasztalok, stb. stb. eladó. SALGONÉ bizományi üzlete, Str. Horia No. 1. (Neuman-palota)

KERESEK apróbb és nagyobb ezüsttárgyakat, ezüst evőeszközöket, gyári és keleti szőnyeget, fogasokat, széklonokat, márványplatinás tükrös mosdót, díszlámpákat, komplette szobaberendezéseket stb. SALGONÉ bizományi üzlete, Strada Horia 1. (Széchenyi-ucca) Neuman-palota. 1000

Modern és szolid butorok, kárpitos-árak részleteire is legolcsóbban

Deposit: Str Moise Nicoara 9-II

HUNGARIA

Nagyszálloda

BUDAPEST,

a Dunaparton. Előkelő otthon! Polgári árak! Táviratcím: „HUNGARIOTEL“

UJ ÜZLETBERENDEZÉS jótányos áron eladó. Megtekinthető: Bul. Reg. Maria 19., ház-mesternél.

KITÜNO, jókarban levő 2 fűtő vas-hordók eladók. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 200

INGATLAN.

A belváros közepén

egy 6 szobás, minden uri komforttal ellátott lakással, raktárnak is alkalmas pincével és az udvarban külön épületben 3 szobás lakással is bíró

magánház eladó.

Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 3315

ÜZLETEK.

FŐTÉREN, a legforgalmasabb helyen nagy üzlethelyiség azonnal kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

ÜZLETHELYISÉG a Szabadság-tér sarkánál azonnalra kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Nagy üzlethelyiség

főtéren, a Minorita-templommal szemben

november 1-re kiadó.

Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 250

Hirdessen a 46 éve fennálló

„Aradi Közlöny“-ben